

Region Stockholm

Slutrapport
Fördjupad uppföljning av
stödet till studieförbunden

22 december 2022

Slutsatser och
sammanfattande
iakttagelser

Slutsatser och sammanfattande iakttagelser

På uppdrag av Region Stockholms kulturnämnd och kulturförvaltning har vi genomfört en uppföljning av Region Stockholms stöd till studieförbund under år 2021. Uppföljningen har fokuserat på respektive studieförbunds organisering på regionnivå, ansökan och redovisning till Region Stockholm, ekonomi, föreningsformalia samt kvalitetsarbetet och det interna kontrollarbetet. Uppdraget omfattade insamling av dokument, intervjuer och analys av studieförbunden kopplat till nämnda fokusområden.

Vi har i denna uppföljning, utifrån det uppdrag och den metod som använts, inte funnit någon väsentlig iakttagelse som skulle vara i strid mot Folkbildningsrådets eller kulturnämndens villkor eller målområden. Vi ser dock att flera studieförbund under år 2021 haft ett pågående arbete med att utveckla och stärka såväl kvalitetsarbetet som arbetet med den interna kontrollen. Det innebär att det år 2021 enligt vår mening, om än i varierande utsträckning, funnits brister i den interna kontrollen hos flera studieförbund. Bristerna handlar om att det inte alltid genomförts en dokumenterad risk- och väsentlighetsanalys, att internkontrollplan inte tagits fram och/ eller att genomförda kontroller inte dokumenterats. Under år 2022 har studieförbunden arbetat aktivt med att formalisera, systematisera och stärka det interna kontrollarbetet och genom detta vidtagit åtgärder under år 2022 eller inför år 2023. Det ger förutsättningar för att bedriva en tillräcklig intern kontroll och kvalitetsarbetet framgent. Vissa brister, kopplat till exempelvis kvalitet i studieplaner, har identifierats för flertalet studieförbund i deras egna kontroller. Hade andra eller mer omfattande analyser genomförts är det dock möjligt att ytterligare brister hade kunnat upptäckas. Nedan presenteras våra huvudsakliga slutsatser och sammanfattande iakttagelser vad gäller uppföljningens fokusområden:

Studieförbundens struktur

- Huvuddelen av studieförbund organiserar sig på två nivåer, med en nationell förbundskansli-funktion och lokala eller regionala avdelningar. Endast ABF, Vuxenskolan samt NBV har en ytterligare nivå mellan dessa två, vilken mottar bidragsgivningen från Region Stockholm. Inom ABF bedrivs ingen folkbildningsverksamhet på den regionala nivån, utan medel fördelas direkt till de lokala avdelningarna. Inom Vuxenskolan hanterar den regionala nivån endast administration kopplat till regionbidraget, och genomför därmed ingen folkbildningsverksamhet. Inom NBV leds verksamheten inom det geografiska verksamhetsområdet av NBV Öst, men verksamheten genomförs av de två underliggande distrikten.
- Flertalet studieförbundsavdelningar bedriver folkbildningsverksamhet över länsgränserna. Hur man säkerställer att Region Stockholms bidrag nyttjas i Stockholms län varierar mellan förbunden. Hos vissa studieförbund, exempelvis Sensus samt Studieförbundet, säkerställs att bidraget nyttjas inom Stockholms län genom noggrann kodning av kostnadsställen baserat på region och kommun. Andra studieförbund följer endast upp genomförd verksamhet samt relaterade kostnader, vilket försvårar uppföljningen av hur och var regionbidraget nyttjats. Flera studieförbund lyfter att det är svårt att följa bidraget krona-till-krona då studieförbunden även får bidrag från Folkbildningsrådet och kommuner. Vissa administrativa eller centrala funktioner, exempelvis kvalitetsansvarig eller chefer, kan arbeta länsöverskridande med länsövergripande frågor och utveckling.

Ansökan och redovisning

- Studieförbunden bedriver vad vi kan se verksamhet i linje med Kulturnämndens fyra målområden (*demokrati, jämställdhet mellan könen, jämlikhet mellan olika sociala och kulturella grupper samt tillgänglighet för funktionsnedsatta*). Generellt saknas dock tydliga handlingsplaner samt dokumenterade uppföljningar av arbetet, vilket försvårar möjligheten att bedöma hur aktivt arbetet med målområdena faktiskt bedrivs.

Slutsatser och sammanfattande iakttagelser, forts.

Förbundens ekonomi och formalia

- Samtliga studieförbund har fastställda stadgar som efterföljs när det kommer till årsmöten, val av styrelse samt styrelsens beslutsfattande. Ett studieförbund, Studieförbundet Stockholms län, har inte delgivit mötesprotokoll från styrelsens sammanträden och beslutsmässighet kan därmed inte bedömas för detta förbund. I övrigt har inga avvikelser noterats för detta område.

Förbundens kvalitetsarbete och arbete med den interna kontrollen

- För samtliga studieförbund, förutom Bilda Region Öst samt NBV Öst, saknas en tydlig dokumentation av genomförda internkontroller 2021. Detta kan delvis bero på en bristande systematik i de kontroller som genomfördes, men även att kontrollerna ledde till att verksamhet reviderades direkt i verksamhetssystemet och därmed inte återrapporterades till förbundskansliet eller bidragsgivare. Bristen på dokumentation av internkontrollen utgör en svårighet att bedöma de kontroller som genomförts - samt om avvikelser har identifierats. I vissa fall, exempelvis hos Sensus Stockholm-Gotland, framgår av den fördjupade efterkontrollen avseende verksamhet 2021, att internkontrollen haft brister under året.
- Samtliga studieförbund uppger att de arbetat med att utveckla internkontrollen samt kvalitetsarbetet under år 2021. Till följd av den pågående utvecklingen under året saknades i många fall tydliga rutiner för genomförande av exempelvis internkontroll, samt en dokumenterad uppföljning av det arbete och de kontroller som genomförts under verksamhetsår 2021. Även bristen på rutindokument försvårar analysen av de kontroller som genomfördes och huruvida dessa på ett systematiskt vis kontrollerat den slutrapporterade verksamheten gällande år 2021.
- Samtliga studieförbund uppger att någon form av riskanalys ligger till grund för det löpande kontrollarbetet samt efterkontrollen. I vissa fall genomförs riskanalysen av den nationella förbunds-nivån, medan andra genomför regionala/lokala riskanalyser. För flera studieförbund pågår arbetet med att implementera ett systematiskt arbetssätt kopplat till genomförande av riskanalyser.
- Samtliga studieförbund uppger att en stor del av kvalitetsarbetet samordnas och utgår från det nationella förbundet, som bland annat tar fram nya styrdokument och anpassar arbetet till nya rutiner och riktlinjer från Folkbildningsrådet. Samtliga studieförbund har under de senaste åren implementerat nya roller som kvalitetsansvarig eller liknande inom den regionala/lokala nivån, som ett led i att stärka kvalitetsarbetet.
- Flertalet studieförbund lyfter fram studieplaners kvalitet som ett utvecklingsområde där det varit svårt att säkerställa hög kvalitet. Flera studieförbund har arbetat aktivt med detta genom exempelvis framtagandet av nya rutindokument samt kompetensutveckling av personal.
- Även säkerställandet av anordnarskap har varit ett utvecklingsområde under de senaste åren. Då studieförbunden generellt genomfört mindre verksamhet de senaste åren till följd av pandemin har vissa av studieförbunden arbetat närmare samverkansparterna under 2021 som ett led i att säkerställa kvalitet samt anordnarskap i folkbildningen. Flera studieförbund har exempelvis under 2021 och 2022 börjat arbeta mer systematiskt med verksamhetsbesök.
- Vi kan se att studieförbunden arbetat aktivt under år 2021 och 2022 med att stärka såväl kvalitetsarbetet och den interna kontrollen med tillhörande riskanalyser. Vi kan se att flera kontroller genomförts under år 2022 och fått det beskrivet för oss hur utvecklingen skett ut, men vi har inte genomfört några verifieringar av genomförda kontroller och det interna kontrollarbetet under verksamhetsår 2022 som fortfarande är pågående vid denna rapportens upprättande.

Innehållsförteckning

Avsnitt	Sida
1. Slutsatser och sammanfattande iakttagelser	2
2. Bakgrund, uppdrag och genomförande	6
3. Iakttagelser	14
3.1 Gemensamma iakttagelser för studieförbunden	15
3.2 Iakttagelser för vardera studieförbund	20
3.2.1 Arbetarnas Bildningsförbund Distriktet i Stockholmsregionen	21
3.2.2 Folkuniversitet. Stiftelsen kursverksamhet vid Stockholms universitet	26
3.2.3 Ibn Rushd distrikt Stockholm-Uppsala	31
3.2.4 Kulturens Bildningsverksamhet Region Öst	36
3.2.5 Medborgarskolan Stockholmsregionen	41
3.2.6 Nykterhetsrörelsens bildningsverksamhet Öst	46
3.2.7 Sensus studieförbund Stockholm-Gotland	51
3.2.8 Studieförbundet Stockholms län	55
3.2.9 Studieförbundet Vuxenskolan Stockholms län samt Studieförbundet Vuxenskolan Stockholm	61
3.2.10 Studieförbundet Bilda Öst	66

2

Bakgrund, uppdrag och
genomförande

PwC:s uppdrag var att genomföra en fördjupad uppföljning av Region Stockholms bidragsgivning till studieförbunden

Bakgrund

Kulturförvaltningen har fått i uppdrag av kulturnämnden att göra en fördjupad uppföljning av stödet till studieförbunden avseende verksamhetsår 2021. Utvärderingen ska mynna ut i en kvalitetssäkring av lämnade bidrag från Region Stockholm som gynnar en mångfald av aktörer, har en hög uppföljningsgrad och som kommer regioninvånarna till del i bred bemärkelse.

Region Stockholm ger årligen bidrag till studieförbundens distriktsorganisationer för deras verksamhet i Stockholms län. Syftet med bidragsgivningen är att ge länets invånare möjlighet att själva vara skapande, kreativa och aktiva medborgare. Region Stockholms stödgivning till studieförbunden utgår från fastställda riktlinjer. Enligt uppgift gavs under år 2021 stöd till samtliga studieförbund. Totalt uppgick stödet till studieförbunden till 35 141 000 kr. Stödet baseras på tidigare års genomförda verksamhet (volym).

Uppdrag

PwC:s uppdrag bestod i att genomföra en fördjupad uppföljning av Region Stockholms stöd till studieförbunden år 2021. Uppdraget genomfördes under september - december 2022. Susanna Collijn var uppdragsansvarig partner.

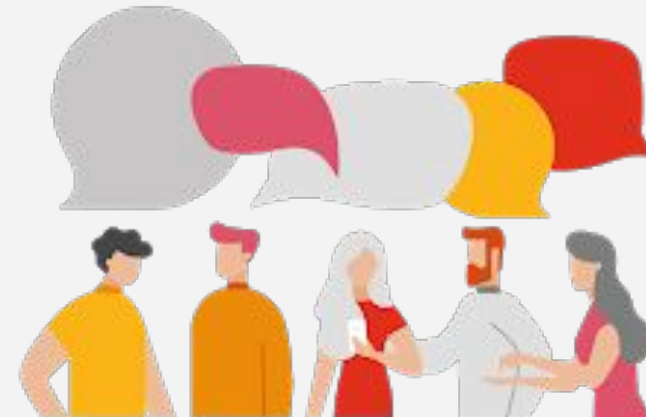
På uppdrag av kulturförvaltningen i Region Stockholm har vi genomfört en uppföljning omfattande en analys av studieförbundens distriktsorganisation, ansökan och redovisning till Region Stockholm, ekonomi samt kvalitetsarbete.

Den fördjupade uppföljningen har genomförts genom insamling och genomgång av dokument från Region Stockholm samt studieförbunden kopplat till de fyra fokusområdena (se till höger), samt genom intervjuer med representanter från samtliga studieförbund. Studieförbunden har haft möjlighet att sakgranska de lämnade uppgifterna.

Den fördjupade uppföljningen utgår från fyra fokusområden:

- **Studieförbundens struktur** - hur förbundet har organiserat sin verksamhet på distriktsnivå.
- **Ansökan och redovisning** - kontroll av uppgifterna som förbunden lämnar i sin redovisning till Region Stockholm samt kontroll av att studieförbunden uppfyller villkoren för stödet.
- **Förbundens ekonomi** - kontroll av att förbundet lever upp till formalia som fastställda stadgar granskade årsredovisningar, ren revisionsberättelse samt hur Region Stockholms medel fördelas inom studieförbundet.
- **Förbundens kvalitetsarbete** - en kartläggning av hur förbunden arbetar med kvalitet och uppföljning (ex. genom handlingsplaner, processkartor och rutiner) samt hur studieförbunden säkerställer att dessa följs. I denna del undersöks också hur de arbetar med sin interna kontroll.

Uppdraget har genomförts med hjälp av ett framtaget granskningsprogram baserat på ovan nämnda fokusområden.

Uppföljningen har genomförts under hösten 2022

Uppdraget inleddes i **september** månad med ett uppstartsmöte. Under mötet överenskomms tidsplanen, genomförandeplanen gicks igenom och PwC:s team som involverades i arbetet presenterades. Under september månad informerades studieförbunden om processen och syftet med uppföljningen. Samtidigt inhämtades kontaktuppgifter till studieförbundens utsedda kontaktpersoner som kunde tillhandahålla nödvändiga uppgifter.

Under **september-oktober** månad arbetades ett granskningsprogram för uppföljningen fram i samråd mellan PwC och kulturförvaltningen. I början av oktober kontaktades samtliga utsedda kontaktpersoner hos studieförbunden med en förfrågan om att tillhandahålla nödvändiga uppgifter till uppföljningen utifrån granskningsprogrammet samt kontaktuppgifter till intervjupersoner. Vidare bokades intervjuer med representanter från samtliga studieförbund in.

Under **oktober** månad genomfördes en genomgång av inskickat material från studieförbunden och från Region Stockholm. Utifrån dokumentgenomgången förbereddes intervjuerna med samtliga studieförbund baserat på den information förbunden inkommit med.

Under **november** månad genomfördes intervjuer med representanter från samtliga studieförbund. Under processen dokumenterade PwC gjorda iakttagelser samt eventuella avvikelser i granskningsprogrammet.

Resultat från granskningsprogrammet sammanställdes i denna rapport som ett underlag för Kulturförvaltningens och nämndens fortsatta stödgivning till studieförbunden. Studieförbunden har sakgranskat sina respektive delar/ avsnitt i rapporten utifrån de intervjuer som genomförts och det material som tillhandahållits.

Rapporten överlämnades till kulturförvaltningen i december 2022.

Utifrån uppdragsbeskrivningen togs ett granskningsprogram fram för att genomföra uppföljningen

Granskningsprogrammets syfte

Granskningsprogrammet togs fram med syftet att på ett strukturerat sätt beskriva studieförbundens verksamhet inom Stockholms län utifrån de fokusområden som kulturnämnden beslutat om. Grundat i instruktioner från kulturförvaltningen, Region Stockholms riktlinjer och villkor samt kulturnämndens målområden, miljökrav och övriga villkor togs ett antal kontrollfrågor fram kopplat till de fyra fokusområdena. Vad gäller studieförbundens kvalitetsarbete formulerades frågorna med inspiration från Riksrevisionens rapport *Statsbidraget till studieförbunden - Kontroll och uppföljning* (RiR 2022:20) samt Folkbildningsrådets *Statsbidrag till studieförbund 2021* för att formulera kontrollfrågor.

Med granskningsprogrammet som utgångspunkt inhämtades och verifierades underlag och dokument från studieförbunden. Vissa av kontrollfrågorna besvarades genom kontroll och verifiering av tillhandahållen dokumentation från studieförbunden, medan andra kontrollfrågor besvarades genom intervjuer med studieförbunden. Vidare användes information från Skatteverket, Kronofogdemyndigheten och SCB STUV för att kontrollera studieförbundens eventuella skulder och arbetsgivarregistrering samt rapporterade verksamhet. Samtlig information har inhämtats från samtliga studieförbund och gällde år 2021.

De dokument som vi efterfrågat och tagit del av under uppföljningen är:

- Verksamhetsplan 2021
- Verksamhetsberättelse 2021
- Årsredovisning 2021
- Revisionsberättelse 2021
- Styrdokument (policys, riktlinjer mm.) kopplat till exempelvis jämställdhet, droganvändning, miljöarbete, tillgänglighet och jämlikhet
- Stadgar
- Protokoll från årsstämma samt styrelsemöten 2021
- Eventuell fördelningsmodell för bidrag
- Resultat av efterkontroll 2021
- Dokument kopplade till förbundens kvalitetsarbete och arbete med den interna kontrollen

Granskningsprogrammet innefattade frågor kopplade till följande fokusområden

Studieförbundens struktur

Hur är förbundet organiserat på distriktsnivå? Finns det fastställda stadgar? Har årsstämma hållits i enlighet med stadgarna? Har styrelsen valts i enlighet med stadgarna? Är styrelsen beslutsmässig? Bedriver förbundet verksamhet i Stockholm? Vilar organisation och verksamhet på en demokratisk grund?

Region Stockholms krav på studieförbunden och ansökningar

Finns en jämställdhetsplan vid fler än 25 anställda? Finns män och kvinnor representerade i styrelsen? Arbetar förbundet för jämställdhet? Arbetar förbundet med inkludering av sociala och kulturella grupper? Arbetar förbundet för tillgänglighet för människor med funktionsvariationer? Arbetar förbundet aktivt med miljöfrågor? Arbetar förbundet för att motverka droganvändning i verksamheten?

Studieförbundens ekonomi och redovisning

Följs intäkter och kostnader upp på länsnivå? Säkerställs att bidrag från Region Stockholm nyttjas inom Stockholms län? Är årsredovisningen granskad av (auktoriserad) revisor? Är revisionsberättelsen omodifierad? Har förbundet några betalningsanmärkningar? Är förbundet registrerat som arbetsgivare? Stämmer de uppgifter om genomförd folkbildningsverksamhet som redovisats för regionen?

Studieförbundens kvalitetsarbete

Finns upprättad internkontrollplan? Finns policys, styrdokument samt planer för kvalitetsarbetet? Hur säkerställs kvalitet hos studiecirkelledare? Hur hanteras misstänkta avvikelser? Hur hanteras kostnadsersättningar? Hur dokumenteras det löpande kontrollarbetet? Genomförs risk- och väsentlighetsanalyser? Hur tillämpas gällande styrdokument kopplat till kvalitetsarbetet?

Definitioner

Gustav

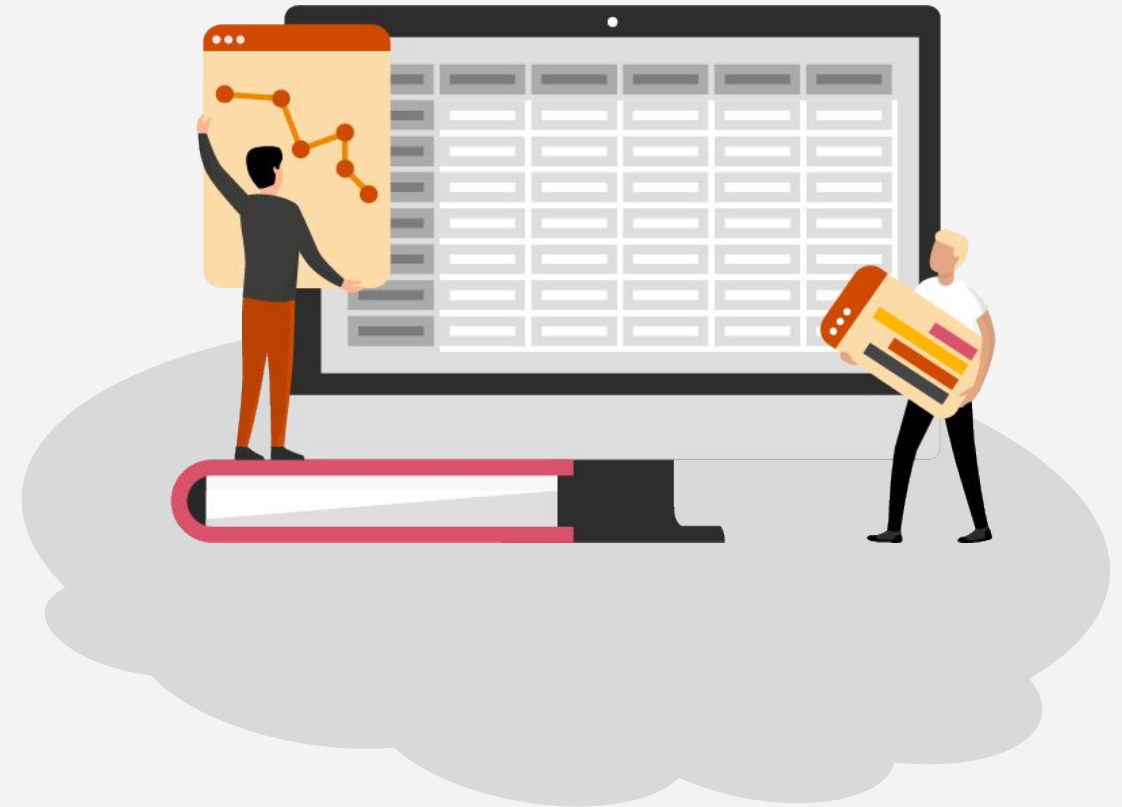
Gustav är ett verksamhetssystem för rapportering och administration av folkbildningsverksamhet, som utvecklats genom ett samarbete mellan nio av studieförbunden. Gustav är det system inom vilket huvuddelen av studieförbunden administrerar och rapporterar sin folkbildningsverksamhet.

STUV

STUV står för Studieförbundens verksamhetsredovisning och utgörs av statistik över studieförbundens verksamhet. Insamlingen av rapporteringen hanteras av SCB. STUV utgör därmed underlag för den offentliga statistiken och Folkbildningsrådets återrapportering till regering och riksdag.

Anordnarskap

Ansvar för anordnarskapet innebär att studieförbundet ska säkerställa att varje arrangemang som anordnas med stöd av, eller rapporteras som underlag för, statsbidrag följer statsbidragsvillkoren. Anordnaransvaret kan inte överlåtas till annan part.*

* Folkbildningsrådet, Statsbidrag till studieförbund 2021 - Villkor och fördelning

Granskningsprogrammet utgjordes av följande bedömningsgrunder

	Fastställda stadgar	Årsstämma enligt stadgar	Val av styrelse enligt stadgar	Beslutsmässig styrelse	Verksamhet i Stockholms län	Avstämning gentemot SCB STUV	Demokratisk grund	Jämställdhetsplan/policy	Både män och kvinnor i styrelsen	Jämställdhetsarbete	Jämlikhetsarbete	Tillgänglighetsarbete
Bedömningsgrunder	Kontroll av stadgar.	Kontroll av stadgar samt protokoll från årsstämma 2021 för att säkerställa att stämman skett i enlighet med stadgarna.	Kontroll av stadgar samt protokoll från årsstämma 2021 för att säkerställa att styrelsen valts i enlighet med stadgarna.	Kontroll av stadgar samt protokoll från styrelsemöten 2021 för att säkerställa att styrelsen varit beslutsmässig då beslut tagits.	Kontroll av STUV Region-sammandrag 02B från år 2020 samt 2021 för att säkerställa att verksamhet bedrivits i Stockholms län.	Avstämning gentemot STUV 2021 för att säkerställa att studieförbundens rapportering till Region Stockholm överensstämmer med STUV.	Kontroll av stadgar samt föreningsförfarande för att säkerställa att studieförbundet har ett demokratiskt syfte samt fattar beslut enligt demokratiska principer (majoritetsval t.ex.). Kontroll av genomförd verksamhet 2021.	Kontroll av att studieförbundet hade en fastställd jämställdhetsplan- och/eller policy under år 2021.	Kontroll av verksamhetsberättelse, protokoll från årsstämma samt ansökan till Region Stockholm för att säkerställa att både män och kvinnor fanns representerade i den regionala styrelsen år 2021.	Kontroll av verksamhetsplan, verksamhetsberättelse samt intervju för att säkerställa att ett arbete med att främja jämställdhet genomfördes under år 2021.	Kontroll av verksamhetsplan, verksamhetsberättelse samt intervju för att säkerställa att ett arbete med att främja jämlikhet mellan sociala och kulturella grupper genomfördes under år 2021.	Kontroll av verksamhetsplan, verksamhetsberättelse samt intervju för att säkerställa att ett arbete att tillgängliggöra folkbildningsverksamheten för personer med funktionsvariationer genomfördes under år 2021.
	Miljöarbete	Motverkande av droger	Intäkter och kostnader på länsnivå	Region Stockholms bidrag nyttjas i Stockholms län	Granskad årsredovisning	Omodifierad revisionsberättelse	Betalningsanmärkningar/ obetalda skulder	Arbetsgivarregistrering	Polycys för kvalitetsarbetet	Genomförd Internkontroll 2021	Utbildning av cirkelledare	Kontroll av studieplaner
Bedömningsgrunder	Kontroll av miljöplan/ miljöpolicy/ ISO-14001 certifiering samt intervjuer för att säkerställa att studieförbundet arbetade med miljöfrågor under år 2021.	Kontroll av att studieförbundet hade en fastställd drog-/alkoholpolicy under 2021 samt intervju angående hur man arbetade för att motverka alkohol- och drog-användning i verksamheten under år 2021.	Information om ev. fördelningsmodell, ekonomiska rapporter samt intervju angående hur bidrag från Region Stockholm nyttjades under år 2021 samt om kostnader kunde följas upp på länsnivå i ekonomiska rapporteringen.	Information om ev. fördelningsmodell, ekonomiska rapporter samt intervju angående hur studieförbundet säkerställde att Region Stockholms bidrag nyttjades i Stockholms län under år 2021.	Kontroll av årsredovisningen 2021 och om denna är granskad av auktoriserad revisor.	Kontroll av revisionsberättelsen 2021 för att säkerställa att den är omodifierad.	Kontroll gentemot Skatteverket samt Kronofogde-myndigheten för att säkerställa att studieförbundet inte har några betalningsanmärkningar eller obetalda skulder.	Kontroll gentemot Skatteverket för att säkerställa att studieförbundet är registrerat som arbetsgivare.	Inhämtande av policys kopplade till kvalitetsarbetet för att säkerställa att kvalitets- och kontrollarbetet under år 2021 utgick från fastställda policys/rutindokument.	Inhämtande av internkontrollplan samt styrdokument år 2021 samt intervju angående hur studieförbundet arbetade med den interna kontrollen under år 2021.	Inhämtande av styrdokument/ policys samt intervju angående hur studieförbundet utbildade cirkelledare under år 2021.	Inhämtande av styrdokument/ policys samt intervjuer kopplat till hur kvalitet i studieplaner säkerställs som ett led i att säkerställa anordnarskap i folkbildningsverksamheten samt uppfylla statens fyra syften med folkbildningen. Kartläggning om studieförbunden själva följer upp eller kontrollerar studieplanerna eller motsvarande.

Utbetalda bidrag till studieförbunden år 2021 från Region Stockholm

Studieförbund	Organisationsnummer	Bidrag från Region Stockholm 2021
ABF Distriktet i Stockholmsregionen	815200-2674	9 466 658 kr
Folkuniversitetet, Stiftelsen Kursverksamhet vid Stockholms Universitetet	802006-4096	1 894 126 kr
Ibn Rushd Studieförbund, Distrikt GSU	802411-1158	491 774 kr
Kulturens Bildningsverksamhet (KBV)	802435-1689*	1 359 020 kr
Medborgarskolan Stockholmsregionen	802006-0524	1 476 526 kr
NBV Öst	802006-0789	1 374 052 kr
Sensus studieförbund region Stockholm-Gotland	802006-3155	4 084 026 kr
Studieförbundet Stockholms län	802006-3569	4 838 182 kr
Studieförbundet Bilda Öst	802017-4564	3 212 810 kr
Studieförbundet Vuxenskolan Stockholmsdistriktet	802006-3577	3 916 304 kr

* Organisationsnumret tillhör Kulturens Bildningsverksamhet, det vill säga det nationella studieförbundet, och inte avdelningen Kulturens Bildningsverksamhet som genomför verksamhet inom Stockholms län.

Skilnader i studieförbundens organisationsstruktur

- Studieförbundet Vuxenskolan Stockholmsdistriktet är en ideell förening startad av de två avdelningarna inom Vuxenskolan som bedriver verksamhet inom Stockholms län, SV Stockholm samt SV Stockholms län. Ingen verksamhet utöver administrationen kring ansökan och redovisning till Region Stockholm genomförs under detta organisationsnummer.
- Folkuniversitetet, Stiftelsen Kursverksamhet vid Stockholms Universitet är till skillnad från de andra studieförbunden ingen ideell förening utan en stiftelse. Detta innebär exempelvis att inga årsmöten hålls, utan styrelsen väljs av Stockholms universitets Studentkår samt Stockholms Universitet.
- ABF samt NBV:s organisationer består av tre nivåer: nationell, regional och lokal, medan övriga studieförbund endast har ett nationell förbundskansli samt geografiska avdelningar.
- Stödgivningen till Kulturens Bildningsverksamhet går till förbundskansliets organisationsnummer, som sedan fördelar bidraget till Kulturens Bildningsverksamhet Region Öst baserat på verksamhetsvolym i Stockholms län.

3

lakttagelser

3.1

Gemensamma iakttagelser för
studieförbunden

Under 2021 har studieförbunden arbetat aktivt med att stärka sitt kvalitets- och interna kontrollarbete

Gemensamma processer har utvecklats under de senaste åren

Till följd av de avvikelser i form av felaktigheter, fusk och oegentligheter kopplat till flera studieförbund i bland annat Järvaområdet som uppdagades under 2020 genomförde Folkbildningsrådet en genomlysning av förbundens verksamhet. Med syftet att rätta till uppkomna avvikelser presenterades under våren 2021 ett åtgärdsprogram bestående av 18 åtgärder som vidtagits för att bidra till studieförbundens kontroll av den egna verksamheten, transparens i statsbidragshanteringen samt ökad kvalitet i studieförbundens verksamhet. Många av dessa åtgärder har vidtagits och implementerats under år 2021, vilket enligt Folkbildningsrådet anses ha ökat studieförbundens interna kontroll av verksamheten samt ökat fokus på att bedriva högkvalitativ folkbildningsverksamhet.

Exempel på gemensamma åtgärder som vidtagits under år 2021 är samkörning av verksamhetsregister för att upptäcka felaktigheter under verksamhetsåret. Genom att utveckla och dela listor över dubbelrapporteringar mellan studieförbunden har studieförbunden under 2021 kunnat tillse att ingen verksamhet som dubbelrapporteras med annat studieförbund slutrapporteras i systemet Gustav. Samtliga studieförbund har även arbetat med att införa digitala närvarolistor samt digital signering av närvarolistor under 2021. Detta har syftat till att göra såväl den löpande kontrollen samt efterkontrollen av verksamheten enklare att genomföra. Folkbildningsrådet har även infört gemensamma riskparametrar för samtliga studieförbund som syftar till att skärpa förbundens internkontroll och bidra till en förbättrad genomlysning av verksamhet med förhöjda riskparametrar.

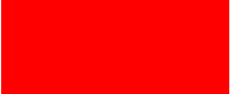
Även ett tak på antal studietimmar per person har inrättats under 2021, vilket innebär att en person endast kan delta under 480 studietimmar med bidrag per år och studieförbund. Denna reglering syftar till att skapa en rimlighetsgräns för hur mycket statsbidrag som kan utgå för enskilda personers deltagande i studiecirkelverksamhet.

Vidare har samverkan mellan studieförbunden förbättrats, exempelvis genom de gemensamma dubbelrapporteringslistorna. Flera av studieförbunden lyfter upp samverkan inom Stockholms läns Bildningsförbund som ett viktigt forum för att utbyta information om exempelvis samverkansparter med förhöjd risk samt som ett forum för att knyta kontakter mellan studieförbunden. I detta forum diskuteras bland annat risker, kvalitetsarbete och intern kontroll.

Vi kan se att samtliga studieförbund, om än i varierande omfattning beroende på storlek och organisation, under 2021 har stärkt sitt kvalitets- och internkontrollarbetet till följd av Folkbildningsrådets åtgärdsplan. De förstärkta gemensamma processerna anses enligt studieförbunden ha möjliggjort för en mer effektiv internkontroll, vilket enligt studieförbunden minskat riskerna för felaktigheter, fusk och oegentligheter. Vidare har åtgärderna även lett till ett närmare samarbete studieförbunden emellan, vilket möjliggjort ett effektivare informations- och erfarenhetsutbyte. Samverkan i Stockholms läns Bildningsförbund lyfts av flera studieförbund fram som en viktig del i samverkansarbetet.

I granskningsprogrammet används nedanstående bedömningskala

<i>Bedömning</i>	<i>Beskrivning av bedömning</i>
	Inga avvikelser eller risker identifierade.
	Mindre avvikelser eller risker identifierade.
	Omfattande avvikelser eller risker identifierade.

Kontrollmoment som inte kunnat bedömas noteras med "E/T" vilket innebär ej tillämpligt.

Motivering till gulmarkerade samt rödmarkerade bedömningar återfinns i vardera studieförbunds kapitel.

3.2

lakttagelser per studieförbund

3.2.1

Arbetarnas Bildningsförbund
Distriktet i
Stockholmsregionen

Organisation

ABF består av tre nivåer: den nationella förbundsexpeditionen, 21 distrikt på regional nivå samt 51 lokala avdelningar. Samtliga nivåer utgör egna organisationer med egna styrelser. Under ABF Distriktet i Stockholmsregionen återfinns sju lokalavdelningar som bedriver folkbildningsverksamhet i Stockholms län.

ABF Distriktet i Stockholmsregionen bedriver viss statsbidragsfinansierad folkbildningsverksamhet genom avdelningarna. Eftersom distriktens folkbildningsverksamhet genomförs fysiskt samt rapporteras på avdelningsnivå är distriktsorganisationerna i sig inte statsbidragsberättigade. Därutöver fungerar distriktet som en gemensam serviceenhet för lokalavdelningarna inom distriktets geografiska område. Inom distriktet bedrivs främst utbildning av exempelvis cirkelledare samt arbete kopplat till folkrörelser på regional nivå.

All personal som arbetar inom ABF Distriktet i Stockholmsregionen är anställda inom distriktsorganisationen.

Arbetarnas Bildningsförbund Distriktet i Stockholmsregionen

Användning av regionbidraget

Region Stockholms bidragsgivning till ABF Distriktet i Stockholmsregionen ses som en intäkt som fördelas till de olika avdelningarna under distriktet baserat på verksamhetsvolym, där man för närvarande utgår från verksamhetsvolymen år 2019. Inom ramen för denna fördelning nyttjar man samma typ av blankett som vid ansökan om bidrag från regionen, för att kunna följa vad regionens bidragsgivning nyttjas till. Under år 2021 nyttjades regionens bidragsgivning även till kostnader kopplat till distriktet, exempelvis de utbildningar som distriktet genomförde under året för cirkelledare samt utbildningar i att bedriva föreningsverksamhet. I fördelningsmodellen samt den återrapportering som avdelningarna gör vid varje årsslut går det att följa hur regionens bidrag nyttjats av ABF Distriktet i Stockholmsregionen under år 2021.

Distriktsstyrelsen fattar beslut om fördelningen av regionbidraget varje år utifrån en fördelningsmodell baserat på verksamhetsvolym, vilken följs upp vid varje styrelsemöte i form av en ekonomisk rapportering från distriktet. Distriktsstyrelsen fastställer även föregående års ekonomiska redovisning (årsbokslutet).

Arbete kopplat till Region Stockholms målområden

Jämställdhetsarbetet hos ABF Distriktet i Stockholmsregionen utgår från ABF:s inkluderingspolicy. Distriktets arbete med jämställdhet syns främst av i de utbildningar som genomförs. Frågor kring jämställdhet och bemötande är en del av cirkelledarutbildningarna och distriktet erbjuder även specifika utbildningar med fokus på jämställdhet.

Att främja **jämlikhet mellan olika sociala och kulturella grupper** görs främst på avdelningsnivå, där man arbetar uppsökande inom folkbildningsverksamheten. Inom distriktet arbetar man med dessa frågor genom att erbjuda utbildningar i exempelvis föreningsverksamhet för nya organisationer. Under 2021 anordnade distriktet två utbildningar kopplat till att bemöta personer i kris, vilka syftade till att förbättra bemötandet av exempelvis nyanlända flyktingar och personer som gått igenom livsomvälvande händelser.

Att främja **tillgänglighet** för personer med funktionsvariationer har ABF Distriktet i Stockholmsregionen arbetat med under 2021 genom att tillgängliggöra de egna lokalerna, erbjuda utbildningar i bemötande samt genomföra fler utbildningar digitalt för att främja deltagande.

ABF Distriktet i Stockholmsregionen är ISO-14001 certifierade och arbetar med **miljöfrågor** i enlighet med ett miljöledningssystem, vilket bland annat innebär ett kontinuerligt miljöarbete utifrån en fastställd handlingsplan samt att miljöarbetet kontinuerligt följs upp och att effekter av åtgärder utvärderas. Vidare integreras ett miljöperspektiv i de utbildningar som distriktet genomför, vilket innebär att miljöperspektivet genomsyrar både den interna organisationen samt folkbildningsverksamheten.

Arbetarnas Bildningsförbund Distriktet i Stockholmsregionen

Internkontroll av folkbildningsverksamheten

ABF Distriktet i Stockholmsregionen genomför viss folkbildningsverksamhet, men eftersom att verksamheten fysiskt genomförs samt rapporteras av lokalavdelningarna deltar distriktet inte i det kontinuerliga kontrollarbetet kopplat till folkbildningsverksamheten. Istället kontrolleras distriktets folkbildningsverksamhet inom ordinarie internkontroll gällande avdelningarna. För att kontrollera och kvalitetssäkra de utbildningar som distriktet genomför följs dessa upp under årets gång genom uppföljningar och utvärderingar med de som lett samt deltagit i utbildningarna. Dessa uppföljningar dokumenteras inte, utan sker i form av möten.

Avdelningarna genomför under året en löpande internkontroll, vilken baseras på en förbundsgemensam riskanalys samt avdelningarnas egna verksamhetsnära riskanalyser. Vilka kontrollmoment och kontroller som genomförs utgår från de årligen fastställda riskanalyserna som varierar från år till år. Under 2021 fastställdes ett rutindokument kopplat till ABF:s gemensamma internkontroll som började gälla från år 2022. I denna fastställs att internkontrollen från och med år 2022 ska innehålla löpande granskning av verksamheten genom exempelvis kontroll av interna och externa dubbelrapporteringar, regelbunden kontakt med cirkelledare samt granskning av underlag för kostnadsersättningar.

ABF Distriktet i Stockholmsregionen betalar inte ut kostnadsersättningar till samverkansparter inom folkbildningsverksamheten. Däremot finns ett avtal med distriktets enda samverkansorganisation, vilken får bidrag från ABF Distriktet i Stockholmsregionen varje år i enlighet med ett avtal mellan parterna. Under 2021 betalades inte något bidrag ut till organisationen, men vanligtvis får organisationen en summa pengar för att genomföra folkbildningsverksamhet inom exempelvis folkhälsoområdet. Under pandemin har föreningen bland annat fått stöd kopplat till digitaliseringsarbetet. Det sker ingen systematisk uppföljning av denna utbetalning, utöver informell återrapportering under möten.

Ingen fastställd rutin för avvikelshantering finns. Vid misstanke om avvikelser eller oegentligheter hanteras detta genom att arrangemang stryks under innevarande verksamhetsår eller stryks i det fall upptäckten görs i efterhand. Avvikelser hanteras under exempelvis chefsmöten där utredningar kan förankras mellan den lokala, regionala och nationella nivån. ABF polisanmäler avvikelser till följd av olaga beteende, och kräver i samband med detta tillbaka eventuella utbetalda kostnadsersättningar.

Arbetarnas Bildningsförbund Distriktet i Stockholmsregionen

Kvalitetsarbete kopplat till folkbildningsverksamheten

En stor del av ABF:s kvalitetsarbete kopplat till folkbildningsverksamheten utgår från förbundskansliet, där förbundsstyrelsen har det övergripande ansvaret för verksamheten och därmed också kvalitetsarbetet. Kvalitetsarbetet inom ABF samordnas av förbundskansliets kvalitets- och uppföljningsteam som implementerades under 2021 och arbetar med att ta fram rutindokument och mallar för att säkra kvalitet i verksamheten. Kvalitets- och uppföljningsteamet stödjer även kvalitetsansvariga inom respektive avdelning med att kontrollera samt implementera nya rutiner i verksamheten. Avdelningarnas egna kvalitetsansvariga samlas i ett nationellt nätverk som samverkar kring förbundsövergripande kvalitets- och kontrollfrågor samt utbyter information. Utöver den nationella kvalitetsamordningen har ABF distriktet i Stockholmsregionen även ett utarbetat kvalitetsledningssystem kopplat till ISO 14001-certifieringen. Genom kvalitets- och miljöledningssystemet systematiseras löpande kvalitetsarbete för att säkerställa att verksamheten bidrar till både social och ekologisk hållbarhet.

I efterkontrollen avseende verksamhetsår 2021 granskades verksamhet utifrån ett antal riskparametrar. Den verksamhet som kontrollerades var verksamhet med ledare som saknade kvalifikation, verksamhet med få deltagare men ett stort antal studietimmar, verksamhet som rapporterats i Gustav i efterhand, externa dubbelrapporteringar samt omfattande utbetalningar av kostnadsersättningar. Vissa avvikelser identifierades i avdelningen ABF Stockholms verksamhet, bland annat bristande rutiner kopplat till utbetalning av kostnadsersättningar samt rapportering och skapande av arrangemang i Gustav. Utifrån detta vidtog ABF Stockholm åtgärder i form av att begära in betalbevis, fortsätta systematisera kvalitetsarbetet samt fortsätta arbeta med nya rutiner kopplat till verksamhetsbesök samt introduktionssamtal inför uppstart av ny verksamhet.

För att bli godkänd ledare inom ABF krävs att ledaren genomfört ett introduktionssamtal innan denne påbörjar sin verksamhet. Efter detta skall ledaren gå en cirkelledarutbildning, som i Stockholmsområdet anordnas av ABF Distriktet i Stockholmsregionen, på nio studietimmar. I denna utbildning läggs ett stort fokus vid ABF och vad studieförbundet står för, vilket ses som en viktig del för att kunna säkerställa anordnarskap i den verksamhet som ledaren genomför. Utöver cirkelledarutbildningen erbjuds även fördjupningskurser samt mer omfattande utbildningar för de handledare som verkar inom distriktet. Varje år genomför ABF Distriktet i Stockholmsregionen en cirkelledarvecka, där ledare från olika föreningar får möjlighet att mötas och fördjupa sig inom folkbildningen samt ABF som organisation. Denna bekostas till stor del av bidragsgivningen från Region Stockholm.

All kontroll av arbetsplaner och samverkansparter sker hos avdelningarna, och är därmed inget arbete som ABF Distriktet i Stockholmsregionen deltar i. Arbetsplaner kontrolleras i samband med att arrangemang startas upp och säkerställs inför slutrapportering. Att kontrollera att arbetsplanerna innehåller ett planmässigt lärande utgjorde en del av efterkontrollen år 2021.

Arbetarnas Bildningsförbund Distriktet i Stockholmsregionen

Identifierade avvikelser utifrån granskningsprogrammet

För ABF Distriktet i Stockholmsregionen har vi gulmarket bedömningsgrunden policys för kvalitetsarbetet, årlig internkontroll samt kontroll av studieplaner.

- Angående årlig internkontroll ser vi att ABF Distriktet i Stockholmsregionen inte har deltagit i internkontrollen under år 2021, eftersom att distriktet inte genomför någon folkbildningsverksamhet. Däremot har avdelningarna under distriktet deltagit i arbetet med internkontroll år 2021. Den rutin som för närvarande nyttjas för internkontrollen var inte fastställd under år 2021, utan började gälla först 2022.
- Angående policys för kvalitetsarbetet har vi tagit del av ett antal styrdokument och policys kopplat till kvalitet och kontroll, exempelvis rutiner för rapportering samt regler för statsbidragsfinansierad folkbildningsverksamhet. De kvalitetspolicys vi har tagit del av gällde dock inte under verksamhetsår 2021, utan fastställdes inför verksamhetsår 2022.
- Angående kontroll av studieplaner ser vi att ABF Distriktet i Stockholmsregionen inte deltar i arbetet med att kvalitetssäkra studieplaner, eftersom att ingen folkbildningsverksamhet genomförs inom distriktet.

Sammanfattande slutsatser

ABF Distriktet i Stockholmsregionen genomför ett mindre omfattande kontrollarbete jämfört med studieförbundets avdelningar - där även distriktets folkbildningsverksamhet rapporteras. Distriktets främsta uppgift är att stärka folkrörelser på regional nivå samt genomföra utbildningar för organisationer samt cirkelledare. Utbildningarna utgör därmed distriktets främsta verktyg för att bidra till högkvalitativ folkbildning i enlighet med Folkbildningsrådets krav samt ABF:s egna värderingar. Som ett led i detta utvärderas utbildningarna av deltagare och lärare, ett arbete som dock inte dokumenteras utan är en del av ett kontinuerligt lärande. Distriktets verksamhet granskas varken i den interna kontrollen eller i efterkontrollen - men folkbildningsverksamheten som genomförs fysiskt och rapporteras genom avdelningarna granskas i enlighet med övrig verksamhet på avdelningsnivå.

Kvalitetsarbetet kopplat till folkbildningsverksamheten inom ABF har utvecklats under år 2021. Inom distriktet finns ingen kvalitetsansvarig, eftersom den folkbildningsverksamhet som genomförs rapporteras och granskas på avdelningsnivå. Det framgår av genomförd intervju att distriktet arbetat med att säkerställa kvalitet i organisationen under år 2021, exempelvis i enlighet med ISO 14001 certifieringen och certifieringens krav på ett ledningssystem som kontinuerligt nyttjas i den dagliga verksamheten. Under 2021 fanns därutöver flera policys och styrdokument kopplade till kvalitet och kontroll - men bristen på dokumentation försvårar möjligheten att säkerställa att dessa efterlevts. I övrigt har vi inte identifiera några väsentliga avvikelser eller annat att notera utifrån vårt uppdrag.

3.2.2

Folkuniversitetet, Stiftelsen
kursverksamhet vid
Stockholms universitet

Organisation

Folkuniversitetet består av fem fristående stiftelser (Öst, Väst, Syd, Mitt, Norr) samt ett förbundskansli. Inom varje region bedrivs verksamhet inom tre områden: folkbildning, skolor och uppdrag. Förbundskansliet är en ideell förening som samordnar folkbildningsuppdraget mellan stiftelserna och även arbetar med kvalitetsarbete och kontroll av verksamheten. Folkuniversitetet Stiftelsen kursverksamhet vid Stockholms Universitet (Region Öst) bedriver verksamhet i Jönköping, Östergötland, Södermanland, Gotland och Stockholms län. Samtlig personal inom stiftelsen är anställda inom Folkuniversitetet Region Öst.

Folkuniversitetet Region Öst leds av en rektor och dess ledningsgrupp. Folkbildningsverksamheten utgör en av tre verksamhetsgrenar. Inom denna återfinns en administrativ enhet och en enhet för fria grupper som arbetar med studiecirklar, samt tre enheter som arbetar med Balettakademien, ämnesområde estet samt ämnesområde teori.

Folkuniversitetet, Stiftelsen kursverksamheten vid Stockholms universitet

Användning av regionbidraget

Region Stockholms bidrag till Folkuniversitetet Region Öst ses som en intäkt till stiftelsen som fördelas till verksamhet i olika kommuner och län baserat på verksamhetsvolym tidigare år. I stiftelsens interna ekonomisystem säkerställs att Region Stockholms bidragsgivning nyttjas inom Stockholms län genom att bidraget fördelas till olika kostnadsställen, vilket gör det möjligt att se både var bidraget nyttjas samt till vilken verksamhetstyp. Även personalkostnader fördelas beroende på var inom stiftelsen som den anställda arbetar. Om en anställd arbetar inom flera kommuner kan kostnader för denne person bekostas av bidrag från olika bidragsgivare.

Stiftelsens styrelse tar del av en sifferbilaga över det ekonomiska läget inför varje möte. Denna kan se lite olika ut och brytas ned beroende på behov. Sifferbilagan för folkbildningsverksamheten är alltid nedbruten på län, vilket innebär att styrelsen kontinuerligt kan följa hur regionbidraget nyttjas. Av intervjun framgår att styrelsen har stor insyn i stiftelsens ekonomi och verksamhet.

Arbete kopplat till Region Stockholms målområden

Folkuniversitetet Region Östs **jämställdhetsarbete** utgår från en mångfaldspolicy fastställd av förbundsstyrelsen, vilken berör mångfald inom den interna arbetsmiljön. Inom folkbildningsverksamheten arbetar man med jämställdhet utifrån analyser och fastställda mål kopplade till att nå nya målgrupper och deltagare. Under 2021 genomfördes exempelvis verksamhet syftande till att stärka utländska kvinnors position på arbetsmarknaden.

Att nå ut till personer som traditionellt stått långt ifrån folkbildningsverksamheten har varit ett utvecklingsområde för Folkuniversitetet Region Öst. För att att främja **jämlikhet mellan olika sociala och kulturella grupper** har man under 2021 arbetat med att nå fler korttidsutbildade. Under året har man bland annat genomfört mer verksamhet på enkel svenska.

Tillgänglighetsarbetet hos Folkuniversitetet Region Öst bygger på två dimensioner. Dels att erbjuda verksamhet riktad mot personer med funktionsvariationer, dels att tillgängliggöra befintlig verksamhet för fler personer. Ett arbete har bedrivits i syfte att tillgängliggöra de egna lokalerna samt att diskutera frågor kopplat till bemötande av olika människor i cirkelledarutbildningen. Man drev under 2021 även viss verksamhet riktad mot personer med neurologiska samt neuropsykiatriska funktionsvariationer.

Miljöarbetet utgår ifrån en klimat- och miljöpolicy fastställd av förbundsstyrelsen. 2017/2018 genomförde Folkuniversitetet Region Öst en miljöutredning, vilken identifierade områden att arbeta med under efterföljande år. Utredningen har legat till grund för arbetet med att förbättra organisationens miljöarbete. Vidare arbetade man under 2021 med att sprida information om miljöfrågor inom folkbildningsverksamheten och genomförde ett antal arrangemang kopplat till detta.

Folkuniversitetet, Stiftelsen kursverksamheten vid Stockholms universitet

Internkontroll av folkbildningsverksamheten

Från och med år 2020/2021 arbetar Folkuniversitetet Region Öst systematiskt med risk- och väsentlighetsanalyser. Dessa genomförs på både nationell nivå samt inom varje stiftelse. Den nationella riskanalysen genomförs av den nationella etikgruppen och ligger till grund för studieförbundets gemensamma internkontroll samt efterkontroll, och risker upptäckta under de olika kontrollmomenten går sedan in i nästkommande års riskanalys. På regional nivå genomförs riskanalyser varje halvår samt för varje län som verksamhet bedrivs inom, och ligger till grund för regionens egna internkontroll. Internkontrollen utförs därmed utifrån nationellt identifierade risker samt specifika risker inom varje län.

Rutinen för internkontrollen har utvecklats under de senaste åren, och består av en rullande cykel som genomförs under årets gång. Den rutin som för närvarande nyttjas var inte fastställd under år 2021, vilket innebar ett mer sporadiskt arbete med den interna kontrollen. Utifrån riskanalysen fastställd av den nationella etikgruppen genomfördes under år 2021 korsvis granskning, inom vilken de olika stiftelserna kontrollerade arrangemang hos varandra. Inom ramen för detta arbete kontrollerades även studieplanernas kvalitet. Man har under 2021 även kontrollerat interna och externa dubbelrapporteringar. Som ett led i att kontrollera rapporteringen kontinuerligt under årets gång slutrapporterades samtliga arrangemang av en regional administrationsfunktion, vilket innebär att samtliga arrangemang hanterades och granskades av både en verksamhetsutvecklare och en slutrapportör.

Folkuniversitetet Region Öst betalar ut en del kostnadsersättningar, så till vida att verifikat för detta kan visas upp av mottagaren. De nationella rutinerna fastställer vad kostnadsersättningar kan utbetalas för samt att kostnadsersättningar ofta kan ersättas med annat, såsom lån av lokaler och instrument eller marknadsföring och utbildning. Därmed finns en strävan mot att utbetala färre kostnadsersättningar och istället erbjuda andra typer av stöd, såsom kompetensutveckling inom föreningsverksamhet.

Vid misstanke om avvikelse eller oegentligheter finns en fastställd rutin, med tre olika steg beroende på allvarlighetsgrad. I det första steget görs en lokal utredning tillsammans med närmsta chef samt lokal ledamot i den nationella etikgruppen. Vid behov eskaleras ärendet till stiftelserektorn, och i det tredje steget eskaleras avvikelsen till förbundskansliet som fattar beslut i ärendet.

Folkuniversitetet, Stiftelsen kursverksamheten vid Stockholms universitet

Kvalitetsarbete kopplat till folkbildningsverksamheten

Kvalitetsarbetet inom Folkuniversitetet samordnas av den nationella etikgruppen, vilken består av ledamöter från de olika stiftelserna. Etikgruppen genomför varje år den nationella riskanalysen som ligger till grund för den årliga internkontrollen samt efterkontrollen men arbetar även med att delge information och utveckla nya arbetssätt kopplat till kvalitetsarbetet. När det kommer till efterkontrollen genomförs den baserat på verksamhetstyp där verksamhet med förhöjd risk granskas. Inom ramen för efterkontrollen avseende år 2021 granskades musikverksamhet, verksamhet bestående av små grupper samt viss föreningsverksamhet. Inom Stockholms län granskades musikverksamhet i Södertälje och inga större avvikelser identifierades.

För att säkerställa kvalitet hos ledarna genomgår samtliga en grundkurs online för att bli godkända ledare. Kursen berör bland annat Folkuniversitetet som organisation och dess värderingar, samt information om folkbildning. Efter genomförd kurs svarar ledaren på ett antal frågor kopplat till studiematerialet och blir sedan registrerad som godkänd ledare. Två gånger per termin anordnas fördjupningstillfällen, där ledare ges möjlighet att ytterligare fördjupa sig inom folkbildningens pedagogik.

Att säkerställa kvalitet i studieplaner identifierades som ett utvecklingsområde för hela studieförbundet i efterkontrollen avseende år 2021. Studieplanerna kontrollerades under 2021 inom ramen för den korsvisa granskningen samt i efterkontrollen, där det framkom ett behov av att vidare kompetensutveckla personal gällande vilka krav som ställs på en studieplan och hur kvalitet säkerställs i dessa. Den korsvisa granskningen har lyfts fram som en möjlighet att både kontrollera studieplaner, men även kompetensutveckla personal kopplat till vad en bra studieplan bör innehålla och är därmed ett arbetssätt man fortsatt nyttjar.

Folkuniversitetet Region Öst har endast en samverkansorganisation, vilket möjliggör för en tät kontakt och goda möjligheter att säkerställa anordnarskap i relation till verksamhet som genomförs med medlemsorganisationen. Med andra samverkansparter säkerställer man anordnarskap genom exempelvis verksamhetsbesök, vilka genomförs kontinuerligt och kan vara både anmälda och oanmälda. Det finns generellt en bristande dokumentation kopplat till dessa besök, men det lyfts i intervjun fram som ett viktigt verktyg för att kontrollera och kvalitetssäkra samarbeten och genomförs därmed kontinuerligt.

Folkuniversitetet, Stiftelsen kursverksamheten vid Stockholms universitet

Identifierade avvikelser utifrån granskningsprogrammet

För Folkuniversitetet Stiftelsen kursverksamheten vid Stockholms universitet har vi gulmarkerat bedömningsgrunden policys för kvalitetsarbetet samt genomförd internkontroll 2021.

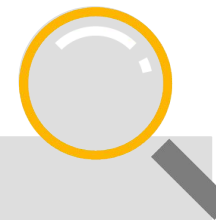
- Angående genomförd internkontroll 2021 ser vi att den nuvarande rutinen för genomförande av internkontrollen utvecklades under år 2021, vilket innebär att internkontrollen under år 2021 genomfördes mindre systematiskt än i dagsläget. Ingen sammanställd dokumentation över genomförda kontroller år 2021 finns tillgänglig, men stiftelsen uppger i intervjun att de genomförde ett flertal kontrollmoment under året, såsom korsvis granskning samt kontroll av dubbelrapporteringar. Vidare utgick den korsvisa granskningen från en riskanalys fastställd av den nationella etikgruppen, vilket innebär att den verksamhet som granskades genom stickprov utgick från identifierade riskparametrar. Den genomförda internkontrollen 2021 finns inte dokumenterad, vilket försvårar bedömningen av genomförda kontrollmoment.

Sammanfattande slutsatser

Under år 2021 har Folkuniversitetet Stiftelsen kursverksamheten vid Stockholms universitet arbetat med att utveckla det interna kontroll- och kvalitetsarbetet. Det faktum att arbetet varit pågående under 2021 innebär att rutiner för exempelvis genomförande av internkontroll inte var fastställda under året. Därmed genomfördes ett mer informellt arbete med internkontrollen. Viss kontroll av verksamheten skedde dock löpande genom att samtliga arrangemang slutrapporterades av annan än ansvarig verksamhetsutvecklare. Sammantaget fanns utvecklingspotential för internkontrollen såsom den genomfördes under år 2021. En ytterligare identifierad brist är avsaknaden av dokumentation av genomförda kontroller.

Ett arbete med att kompetensutveckla personalen pågick under 2021 och fortgår fortfarande, då vissa brister i säkerställandet av kvalitet i folkbildningen har identifierats. Exempelvis svårigheten för anställda att säkerställa kvalitet i studieplaner. Vissa rutindokument kopplat till kvalitets- och kontrollarbetet fanns fastställda under år 2021 och anses av stiftelsen ha efterlevts under verksamhetsåret. Rutinerna för avvikelshantering samt korsvis granskning anses av Folkuniversitetet Region Öst vara tydliga och ha möjliggjort för ett systematiskt arbete vid upptäckt av exempelvis avvikelser.

I övrigt har vi inte identifiera några väsentliga avvikelser eller annat att notera utifrån vårt uppdrag.

3.2.3

Ibn Rushd distrikt
Stockholm-Uppsala

Organisation

Ibn Rushd distrikt Stockholm-Uppsala utgör ett av sex regionala distrikt inom Ibn Rushd. Studieförbundet samordnas på nationell nivå av förbundskansliet, som exempelvis har en kvalitetsavdelning med det främsta ansvaret att följa upp och utveckla kvalitetsarbetet. Samtidig personal är anställda via förbundskansliet, som därmed har det övergripande arbetsgivaransvaret för anställda inom studieförbundet. Under 2021 genomgick Ibn Rushd en omorganisering, vilket innebar att all personal under året var anställda via ett bemanningsföretag istället för av förbundet.

All verksamhet utgår från distrikten, som både genomför folkbildningsverksamhet finansierat av statsbidrag, kommunbidrag och regionbidrag, samt riktad folkbildning med särskilt avsatta medel.

Ibn Rushd distrikt Stockholm-Uppsala bedriver verksamhet inom Stockholm samt Uppsala län, med huvuddelen av verksamheten inom Stockholmsområdet.

Ibn Rushd distrikt Stockholm-Uppsala

Användning av regionbidraget

Region Stockholms bidrag till Ibn Rushd distrikt Stockholm-Uppsala går tillsammans med övriga bidrag in i verksamhetsbudgeten. Bidrag fördelas sedan till folkbildningsverksamhet i de olika kommunerna baserat på verksamhetsvolym från föregående år. För exempelvis verksamhetsutvecklare som arbetar med verksamhet inom flera län fördelas bidragen baserat på den tid den anställde lägger ner i respektive region. Utöver denna fördelningsmodell går det inte att följa bidraget från Region Stockholm närmare, då den ekonomiska uppföljningen baseras på verksamhetstyp istället för geografi. Ingen nedbruten ekonomisk rapportering på regionnivå finns därmed att tillgå.

Regionstyrelsen för Stockholm-Uppsala får en löpande genomgång av distriktets ekonomi vid varje styrelsemöte. De är även delaktiga i den kvartalsvisa revideringen av budgeten. Informationen som når styrelsen kommer från den centrala ekonomiavdelningen och rapporteras av regionchefen till styrelsen.

Arbete kopplat till Region Stockholms målområden

Ibn Rushd har en jämställdhetspolicy och jämställdhetsplan som reglerar det interna arbetet kopplat till **jämställdhet** och jämlikhet i arbetsmiljön. Ett aktivt arbete har skett för att jämna ut könsfördelningen bland exempelvis chefspositioner, vilket innebär att man nu har en övervägande del kvinnor på chefspositioner inom hela förbundet. Jämställdhetsperspektivet genomsyrar även folkbildningsverksamheten, då man följer upp bland annat könsfördelningen bland deltagare och sätter mål kopplat till detta varje verksamhetsår. Detta görs även när nya samarbeten ingås med samverkanspartner.

Folkbildningsverksamheten som genomförs av Ibn Rushd har ett tydligt fokus på att nå ut till olika **sociala och kulturella grupper**, och grundar sig i en medvetenhet i att nå ut till målgrupper som traditionellt stått långt ifrån folkbildningsverksamheten. Exempelvis genomförs kontinuerligt verksamhet i utsatta områden samt riktat mot personer som är nyanlända i Sverige.

Av intervjun framgår att man identifierat ett utvecklingsområde kopplat till att **tillgängliggöra folkbildningsverksamheten** för personer med funktionsvariationer. Mycket av verksamheten sker i samverkanspartners egna lokaler, vilket gör det svårt att säkra att lokalerna är tillgänglighetsanpassade. Av intervjun framgår dock att huvuddelen av samverkanspartner har tillgänglighetsanpassade lokaler, men att det finns vissa brister hos ett fåtal mindre föreningar. Under 2021 arbetade distriktet med att förbättra möjligheterna för personer med hörselnedsättningar att delta i verksamheten, samt inkorporerade tillgänglighetsperspektivet i cirkelledarutbildningarna.

Ibn Rushd har en central **miljöpolicy** som beskriver hur förbundet ska minska sin miljöpåverkan i alla delar av verksamheten. Miljöpolicyen omsätts i handlingsplaner som skall följas upp årligen. Under 2021 har viss folkbildningsverksamhet bedrivits inom området miljö.

Ibn Rushd distrikt Stockholm-Uppsala

Internkontroll av folkbildningsverksamheten

Den årliga internkontrollen utgår från studieförbundets kvalitetshandbok. Internkontrollen inleds med att förbundskansliet gör en risk- och väsentlighetsanalys, som utgör grunden för årets internkontroll samt kvalitetsarbete. Riskanalysen för år 2021 hade ett stort fokus på risken för minskad verksamhet på grund av mer komplex administrativ hantering och ett negativt medialt fokus. Den fördjupade riskanalysen, som bryts ned av förbundskansliet på distriktsnivå, innehåller en riskbedömning även av verksamhet med potentiella förhöjda riskparametrar, såsom stora volymökningar.

Baserat på material från förbundskansliet kontrollerar distrikten årligen bland annat verksamheten rapporterad i Gustav, följer upp verksamhet genom verksamhetsbesök samt gör rimlighetsbedömningar av exempelvis ökade verksamhetsvolymerna i enlighet med den rutin för internkontroll som beskrivs i Ibn Rushds kvalitetshandbok. Inför slutrapporteringen till STUV vid varje årsslut granskar distriktens kvalitetshandläggare samt distriktschefer den slutrapporterade verksamheten. Förbundskansliet genomför under året stickprov på distriktens verksamhet enligt samma principer som distriktens egna internkontroll. Baserat på avvikelser eller oegentligheter som upptäckts under verksamhetsåret tar förbundskansliet varje år fram en kvalitetshandlingsplan för kommande verksamhetsår. Utöver den strukturerade internkontrollen genomförs även kontinuerlig kontroll av verksamheten, exempelvis genom principen att samtliga arrangemang innan slutrapportering skall granskas av minst två personer. Den internkontroll som genomfördes under år 2021 finns inte dokumenterad.

Ibn Rushd distrikt Stockholm-Gotland bedriver en stor del av sin verksamhet i samverkansparters lokaler, vilket innebär att kostnadsersättningar för exempelvis hyra betalas ut kontinuerligt. Eventuella kostnadsersättningar regleras i det avtal man ingår med samverkansparten varje år. Principen för kostnadsersättningar för lokalhyror är att Ibn Rushd bekostar den procentuella delen av hyran då lokalen nyttjats till folkbildningsverksamhet. Samtliga ersättningar skall kvalitetssäkras av en kvalitetshandläggare innan utbetalning. Kostnadsersättningarna kontrolleras under internkontrollen av både distriktet samt förbundskansliet, för att säkerställa att verifierbara kostnadsunderlag inkommit. Vid stora kostnadsersättningar genomförs även fler verksamhetsbesök under året som ett extra kontrollmoment.

Vid misstanke om avvikelse eller oegentligheter startas en intern utredning upp. Denna utredning involverar både distriktet samt förbundskansliet och dokumenteras av båda parter. Vid upptäckt av oegentligheter eller avvikelser kan samarbetet med samverkansparten avslutas, och eventuella utbetalda kostnadsersättningar begärs tillbaka.

Ibn Rushd distrikt Stockholm-Uppsala

Kvalitetsarbete kopplat till folkbildningsverksamheten

Kvalitetsarbetet samordnas på nationell nivå av förbundskansliet, som ansvarar för att genomföra en årlig risk- och väsentlighetsanalys, besluta om distriktens årliga internkontroll samt samordna den årliga efterkontrollen till Folkbildningsrådet. Huvuddelen av denna samordning sker inom ramen för kvalitetsforum, som samlar kvalitetsansvariga från respektive distrikt.

Under 2021 lade Ibn Rusdh inom ramen för sitt kvalitetsarbete ett särskilt fokus på att säkerställa anordnarskap i folkbildningsverksamheten samt att kompetensutveckla personal inom exempelvis genomförandet av rimlighetsbedömningar. För att säkerställa anordnarskap genomförde man under 2021 ett utökat antal verksamhetsbesök hos medlemsorganisationerna, vilket uppges ha förbättrat förståelsen för hur studieförbundet kan erbjuda stöd till sina medlemsorganisationer. Ibn Rusdh erbjöd därutöver fler utbildningsmöjligheter för medlemsorganisationerna, som ett led i att stärka anordnarskapet.

För att säkerställa kvalitet hos ledare i folkbildningsverksamheten genomgår nya ledare ett introduktionssamtal följt av en utbildning som bland annat berör folkbildningens pedagogik. För att säkerställa tillgänglighet erbjuds dessa utbildningar på flera olika språk och möjlighet finns att anpassa utbildningen efter ytterligare behov. På grund av en liten personalstyrka har utbildningarna inte alltid kunnat följas upp med nya ledare genom kontinuerliga möten, vilket förbundskansliet identifierat som en övergripande risk i den genomförda efterkontrollen avseende verksamhetsår 2021.

För att säkerställa kvalitet i arbetsplaner skall dessa kvalitetssäkras av vardera verksamhetsutvecklare. Distrikten erbjuder stöd i framtagandet av arbetsplaner, och har exempelvis färdiga arbetsplaner som går att anpassa till verksamheten vid behov. Vid kvalitetssäkring av arbetsplaner finns en checklista att utgå ifrån, vilken bland annat kräver att arbetsplanen skall innehålla ett lärande, vad studiecirkeln skall lära sig samt hur. Under 2021 genomfördes ett nationellt samordnat arbete med att ge ökat stöd i framtagandet av arbetsplanen, vilket lyftes fram som positivt i den efterkontrollen avseende verksamhetsår 2021.

För att säkerställa bland annat anordnarskap och verksamhet i enlighet med folkbildningens syfte ingår distriktsorganisationerna avtal med nya samverkansparter. I dessa avtal beskrivs målen med verksamheten, vilket stöd som Ibn Rusdh erbjuder samt eventuella kostnadsersättningar. Avtalen utgör en grund för samverkan och följs upp genom beslutade utvärderingar under årets gång. Innan samverkansavtal ingås genomför distriktsorganisationen bland annat besök i lokalerna, för att säkerställa att de är förenliga med den verksamhet som skall genomföras.

Ibn Rushd distrikt Stockholm-Uppsala

Identifierade avvikelser utifrån granskningsprogrammet

För Ibn Rushd distrikt Stockholm-Uppsala har vi gulmarkerat intäkter och kostnader på länsnivå samt genomförd internkontroll 2021.

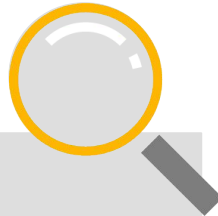
- Angående intäkter och kostnader på länsnivå ser vi att bidrag fördelas till verksamhet i olika regioner och kommuner baserat på verksamhetsvolymerna föregående år, men att det under årets gång inte går att följa hur bidrag nyttjas inom olika geografiska områden. Istället följs ekonomin upp per verksamhetstyp, vilket innebär att ingen ekonomisk uppföljning nedbryten per region eller kommun görs.
- Angående genomförd internkontroll 2021 uppger Ibn Rushd distrikt Stockholm-Uppsala att man under 2021 genomförde en internkontroll i enlighet med den rutin som beskrivs i kvalitetshandboken. Genomförandet av internkontrollen 2021 finns inte dokumenterat, vilket försvårar möjligheten att kontrollera vilka kontroller som genomförts samt vilka upptäckter som gjorts.

Sammanfattande slutsatser

Ibn Rushd distrikt Stockholm-Uppsala har utökat sitt kontroll- och kvalitetsarbete under de senaste åren. Internkontrollen utgår från en förbundsövergripande riskanalys, vilken bryts ned på distriktsnivå. Utifrån riskanalysen genomfördes en internkontroll under år 2021 där verksamheten granskades i flera led av både distriktsorganisationen samt stickprov genomförda av förbundskansliet. Denna kontroll finns inte dokumenterad, vilket försvårar möjligheten att bedöma de kontroller som genomfördes samt de upptäckter som gjordes.

Ibn Rushd betalar ut en del kostnadsersättningar kopplat till exempelvis lokalkostnader. Detta förfarande regleras i avtal med vardera samverkanspart och kontrolleras under internkontrollen. Trots att denna ersättningsform kan anses mer känslig för oegentligheter framgår av genomförd intervju att Ibn Rushd distrikt Stockholm-Uppsala uppger sig ha god översyn över sina utbetalningar. En svårighet kopplat till denna typ av kostnadsersättningar är möjligheten att få tillbaka felaktigt utbetalade bidrag, vilket kan leda till att kostnadsersättningar går till icke-bidragsberättigad verksamhet i det fall avvikelser upptäcks. En ytterligare svaghet kopplat till att mycket verksamhet sker i samverkansparters lokaler är en ökad svårighet att säkerställa anordnarskap, vilket även identifierades som en brist i efterkontrollen avseende år 2021. För att stärka anordnarskapet arbetade Ibn Rushd distrikt Stockholm-Uppsala under 2021 med bland annat verksamhetsbesök samt kontroll av lokaler inför uppstart av verksamhet.

I övrigt har vi inte identifierat några väsentliga avvikelser eller annat att notera utifrån vårt uppdrag.

3.2.4

Kulturens
Bildningsverksamhet
Region Öst

Kulturens Bildningsverksamhet Region Öst

Organisation

Kulturens Bildningsverksamhet organiseras i ett förbundsgemensamt kansli samt sex stycken regioner. Förbundskansliet hanterar funktioner som ekonomi, IT samt administration. Regionerna genomför folkbildningsverksamhet med medel från förbundskansliet. All personal inom Kulturens Bildningsverksamhet är anställda inom förbundskansliet och placerade vid olika verksamhetskontor hos regionerna. Detta innebär att alla kostnader kopplat till lokaler, inventarier samt annat som personalen behöver i sitt arbete bokförs som förbundsgemensamma kostnader.

Kulturens Region Öst har ingen regionchef. Inom förbundskansliet finns istället en förbundschef, administrativ chef samt verksamhetschef som ansvarar för all personal, oavsett region. Vidare har musikverksamheten Evelyn en egen verksamhetschef.

Kulturens Region Öst bedriver verksamhet i Uppsala, Stockholm samt Gotlands län.

Användning av regionbidraget

Region Stockholms bidrag till Kulturens Region Öst går till förbundskansliet och in i den budget som förbundsstyrelsen beslutar om vardera år. I budgeten tilldelas regionerna medel för viss administration och omkostnader samt kostnadsersättningar för genomförande av folkbildningsverksamhet, där bidraget från Region Stockholm används för att täcka kostnader kopplat till Kulturens Region Öst. Regionerna har det ekonomiska ansvaret för verksamhetsmedel för genomförande av folkbildningsverksamheten och ansvarar därmed för att attestera utbetalningar i det gemensamma ekonomisystemet. Under 2021 omfattade personalen i Region Öst förbundskansliet bestående av ledning, administratörer, kommunikatörer, pedagog med kursansvar, föreningsservice och nationella koordinatörer samt personal anställda vid musikverksamheten Evelyn i Stockholm och Uppsala samt en verksamhetsutvecklare. Att Region Stockholms bidrag nyttjas i Stockholms län säkerställs genom kontroll av den verksamhet som genomförts och de kostnader som nyttjats inom respektive region.

Styrelsen för Region Öst tar ställning till förbundets övergripande halvårsbokslut, helårsbokslut samt löpande ekonomiska rapporteringar. Styrelseordförande diskuterar även ekonomin tillsammans med de andra ordföranden under kontinuerliga ordförandeträffar inom förbundet. Styrelsen tar inte ställning till någon nedbruten ekonomisk rapportering per region eller län under årets gång, med undantag för Kulturens Region Östs årsredovisning.

Arbete kopplat till Region Stockholms målområden

Kulturens Region Östs **jämställdhetsarbete** utgår från Kulturens gemensamma policydokument, vilket innehåller information om arbetsmiljö samt likabehandling i folkbildningsverksamheten. Inom Kulturens Region Östs folkbildningsverksamhet arbetar man aktivt med jämlikhet och jämställdhet inom musikverksamheten Evelyn, där personalen arbetar uppsökande gentemot nya målgrupper.

Under 2021 arbetade Kulturens Region Öst med att ta fram strategier för interkulturella satsningar. Det framkommer i intervju att arbetet med att främja **jämlikhet mellan olika sociala och kulturella grupper** avstannat gentemot tidigare år, på grund av en omorganisation av verksamheten under året.

Att skapa **tillgänglighet** för personer med funktionsvariationer lyfts fram som ett utvecklingsområde för Kulturens Region Öst. Man bedrev under 2021 viss folkbildningsverksamhet riktad mot personer med funktionsvariationer och samarbetade med en förening kopplat till detta arbete. Under 2022 har man inlett ett nytt samarbete med en organisation, FunkisGlädje, som bedriver verksamhet riktad mot personer med funktionsvariationer.

Inom Kulturens policydokument finns även information om hur studieförbundet skall arbeta med **miljöfrågor** och en miljöplan är fastställd. Inom ramen för denna fastställs att Kulturens skall ta hänsyn till miljö när det kommer till resande och lokaler, samt att miljöperspektivet ska vara ett moment i personalens kompetensutveckling.

Kulturens Bildningsverksamhet Region Öst

Internkontroll av folkbildningsverksamheten

Kulturens Bildningsförbund genomförde inte någon systematiserad internkontroll utifrån en internkontrollplan under år 2021. Däremot genomfördes en särskild internkontroll under maj 2021 avseende år 2020 på uppdrag av FBR samt en rimlighetskontroll under årets gång. Rimlighetskontrollen för år 2021 omfattade både en löpande kontroll under verksamhetsåret, en sammanställd rimlighetskontroll utifrån verksamhetsstatistik samt ingick i internrevisionen. En del verksamhet inom Stockholms län granskades inom rimlighetskontrollen, varav två arrangemang justerades till följd av upptäckta avvikelser.

Trots avsaknaden av en internkontrollplan för år 2021 genomförde Kulturens Region Öst vissa löpande kontroller av verksamheten under årets gång. Bland annat kontrollerade verksamhetscontrollers både interna och externa dubbelrapporteringar och återrapporterade detta till varje ansvarig verksamhetsutvecklare. Genom en gemensam kanslifunktion hos förbundskansliet kontrollerades även arrangemang och tillhörande studieplaner och närvarolistor kontinuerligt, genom en funktion som arbetar med att registrera arrangemang fristående från verksamhetsutvecklare. Metoden innebar därmed att samtliga arrangemang kontrollerades av minst två personer inför slutrapportering.

Av intervjun framgår att Kulturens Region Öst arbetade sporadiskt med risk- och väsentlighetsanalyser under 2021 samt att dessa haft en inverkan på verksamheten som kontrollerats under årets gång. Man har förbättrat detta arbete till år 2022 och bland annat tagit fram en tydligare rutin för att öka systematiken i riskanalyserna.

Även processer kring utbetalning av kostnadsersättningar har utvecklats till följd av åtgärdsplanen som togs fram efter Folkbildningsrådets särskilda granskning av Kulturens Bildningsförbunds verksamhet. Man genomförde under år 2022 en genomlysning av kostnader som betalats av Kulturens Bildningsförbund under år 2019 till 2021, för att säkerställa att dessa betalats ut till bidragsberättigad folkbildningsverksamhet. I dagsläget arbetar man med att betala ut kostnader i efterhand och efter granskning av kvitton och kostnadsunderlag. Vidare skall samtliga kostnader godkännas av en anställd som specifikt arbetar med att attestera och kontrollera utbetalning.

Vid misstanke om avvikelser eller oegentligheter lyfts detta till förbundsledningen som beslutar om väg framåt. Som ett första led informeras relevanta aktörer och händelsen utreds, i bland av en tillsatt arbetsgrupp. Efter utredningen kan samarbete med samverkanspart komma att avslutas, om misstanken fastställs.

Kulturens Bildningsverksamhet Region Öst

Kvalitetsarbete kopplat till folkbildningsverksamheten

Under år 2021 var Kulturens föremål för en särskild granskning av Folkbildningsrådet till följd av en upptäckt avvikelse under åren 2015 till 2019 som uppdagats via en visseblåsning. Som ett led i detta tog Kulturens under året fram en åtgärdsplan i december 2021, som syftade till att utveckla studieförbundets kvalitets- och kontrollarbete. Inom ramen för åtgärdsplanen framgår bland annat att Kulturens skall arbeta med att säkerställa anordnarskap inom sin folkbildningsverksamhet samt stärka sitt arbete med internkontroll. Åtgärdsplanen innehåller en rad åtgärder som syftar till att stärka den interna kontrollen genom utökade granskningar, ett löpande kontrollarbete samt avsatt personal för kontroll av verksamheten. Inom ramen för åtgärdsplanen har även en arbetsgrupp bestående av bland annat verksamhetsutvecklare, controllers samt administrativa tjänster inrättats, vilken från och med 2022 möts veckovis och diskuterar kvalitetsarbetet utifrån statsbidragsvillkoren samt hanterar inkomna avvikelser.

Som ett led i kvalitetsarbetet har Kulturens Region Öst under år 2021 arbetat med säkerställandet av anordnarskap. Man har anställt fler personer för att kunna arbeta närmare samverkansparterna. Inom ramen för detta har man även utvecklat arbetet med oanmälda och anmälda besök. Ingen rutin finns för dessa besök, utan de sker främst vid misstanke om avvikelser eller oegentligheter.

Samtliga ledare får ett introduktionssamtal och har efter det sex månader på sig att gå en cirkelledarutbildning för att bli godkända ledare. Utbildningen omfattar nio studietimmar och kan genomföras fysiskt, digitalt alternativt som självstudieutbildning online. Om ledare inte gått dessa obligatoriska utbildningar följer Kulturens en konsekvenstrappa, där den mest omfattande åtgärden är att en studiecirkel avslutas eller att ett samarbete med en förening avslutas.

Studieplaner läses igenom och godkänns för att säkerställa att de håller en hög kvalitet. Detta görs av en gemensam kanslifunktion på förbundskansliet som arbetar med att göra föransmälningar, närvarolistor etcetera. Denna personal läser igenom studieplaner för hela landet och har nära kontakt med ansvarig verksamhetsutvecklare vid behov. Inför 2023 arbetar Kulturens med att ta fram tydligare arbetsmaterial för framtagandet av studieplaner, som stöd till deltagare och ledare inom folkbildningsverksamheten.

För att säkerställa kvaliteten i samverkan med medlemsorganisationer och samverkansparter kontrolleras nya samverkansparter. Om en samverkanspart uppger att de samverkar med ett annat studieförbund tidigare kontrolleras detta gentemot övriga studieförbund. Kulturens Region Öst signerar avtal med samtliga samverkansparter, där samverkansparten bland annat informeras om Kulturens kvalitetsarbete.

Kulturens Bildningsverksamhet Region Öst

Identifierade avvikelser utifrån granskningsprogrammet

För Kulturens Bildningsverksamhet Region Öst har vi gulmarkerat jämlikhetsarbete, intäkter och kostnader på länsnivå, policys för kvalitetsarbetet samt genomförd internkontroll 2021.

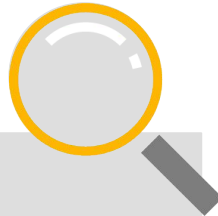
- Angående jämlikhetsarbete ser vi att Kulturens Region Öst under 2021 arbetade med att ta fram strategier för interkulturella satsningar, men att verksamhet riktad mot olika sociala och kulturella grupper för att främja jämlikhet avstannade under året på grund av en intern omorganisation.
- Angående intäkter och kostnader på länsnivå ser vi att intäkter i form av bidrag från kommuner, regioner och staten fördelas baserat på verksamhetsvolym, men att nyttjandet av dessa bidrag inte går att följa under årets gång då ingen ekonomisk rapportering nedbruten på geografiskt område görs.
- Angående policys för kvalitetsarbetet har vi tagit del av handlingsplan vid oegentligheter, men inga ytterligare policys eller styrdokument som beskriver det interna kvalitets- och kontrollarbetet.
- Angående genomförd internkontroll har vi endast tagit del av plan för särskild internkontroll gällande verksamhetsår 2021. Vissa kontrollmoment har under 2021 genomförts, men inte på ett systematiskt och formaliserat sätt i enlighet med en fastställd internkontrollplan. Vidare finns ingen dokumentation över genomförda kontroller, vilket försvårar bedömningen av de kontrollmoment som genomfördes samt upptäckter som gjordes under internkontrollen. Ett behov av att stärka Kulturens Bildningsverksamhets arbete med internkontrollen lyfts även fram av Folkbildningsrådet i den särskilda granskningen som genomfördes av Kulturens Bildningsverksamhet under 2021.

Sammanfattande slutsatser

Under år 2021 har Kulturens Bildningsverksamhet varit föremål för utökade granskningar av Folkbildningsrådet med anledning av systematiska avvikelser under år 2015 till 2019. Med anledning av detta togs under slutet på 2021 en åtgärdsplan fram för kvalitets- och kontrollarbetet, vilket innebär att man under år 2021 arbetade med att analysera och förbättra de interna kontrollerna samt kvalitetsarbetet. Som ett led i detta har Kulturens Region Öst främst arbetat med att få vissa nya rutiner på plats, såsom ett tydligare anordnarskap i verksamheten. Ett arbete har skett med att stärka den interna kontrollen genom att införa fler kontrollmoment, exempelvis vid utbetalning av kostnadsersättningar och säkerställande av kvalitet i studieplaner. De flesta nya kontrollmoment och vidtagna åtgärder implementerades dock först 2022. Under 2021 fanns exempelvis ingen fastställd internkontrollplan, riskanalys till grund för denne eller den kvalitetsgrupp som idag hanterar misstänkta avvikelser.

Ett ytterligare utvecklingsområde som lyftes fram av Folkbildningsrådets granskning var säkerställande av anordnarskap i folkbildningsverksamheten. Det framgår att Kulturens Region Öst under 2021 har utfört ett visst arbete för att stärka sitt anordnarskap i folkbildningsverksamheten, såsom verksamhetsbesök samt förbättrad systematik kring kontroll av studieplaner. Ett arbete för att ytterligare stärka anordnarskapet genom att vara mer ute i verksamheten är något som Kulturens Region Öst påbörjade under 2021 och fortsatt arbetar med under år 2022.

Kulturens Region Öst har för närvarande en pågående granskning av avvikelser i folkbildningsverksamheten, vilken vi inte tagit del av inom ramen för denna granskning. I övrigt har vi inte identifiera några väsentliga avvikelser eller annat att notera utifrån vårt uppdrag.

3.2.5

Medborgarskolan
Stockholmsregionen

Medborgarskolan Stockholmsregionen

Organisation

Medborgarskolan Stockholmsregionen utgör en av Medborgarskolans åtta regioner och bedriver verksamhet i Stockholms län samt på Gotland. Regionens verksamhet delas upp i två delar: skolverksamhet samt folkbildningsverksamhet. Under skolverksamheten bedrivs gymnasie- och yrkeshögskoleverksamhet under varumärken Kultorama, Påhlmans Handelsinstitut/Påhlmans Gymnasium samt Stockholms Tillskärarakademi.

Folkbildningsverksamheten utgör det andra benet av den regionala organisationen och delas upp i öppen respektive ansluten verksamhet, där den öppna verksamheten är ungefär dubbelt så stor som den anslutna verksamheten.

Folkbildningsverksamheten bedrivs under samtliga varumärken, men huvuddelen återfinns under varumärket Medborgarskolan.

Samtlig personal inom regionen är anställda av Medborgarskolan Stockholmsregionen.

Användning av regionbidraget

Region Stockholms bidrag till Medborgarskolan Stockholmsregionen fördelas till verksamheten baserat på volym, i enlighet med den modell som FBR använder sig av. I den ekonomiska rapporteringen går det inte att spåra vad de olika bidragen används till, utan samtliga bidrag går in i en pott som fördelas till verksamhet baserat på volym. Även om Medborgarskolan Stockholmsregionen bedriver verksamhet inom Stockholms län samt Gotlands län så har man hittills inte sett behov av att nyttja en mer utvecklad fördelningsmodell, då verksamheten på Gotland var så pass liten under 2021 att bidragsfördelningen mellan regionerna var enkel att följa. Vid behov har man istället bedrivit verksamhet på Gotland i projektform, för att på så vis enklare kunna följa bidragsfördelningen mellan regionerna och säkerställa nyttjande inom rätt län. När verksamhetsvolymerna nu åter ökar och en större volym av verksamhet bedrivs på Gotland finns ett identifierat behov av att utveckla fördelningsmodellen och uppföljningen av bidrag, för att därmed kunna säkerställa dess nyttjande i rätt län.

Den ekonomiska rapporteringen som styrelsen tar ställning till redovisas nedbrutet per verksamhetsgren. Regionbidraget redovisas därmed som en del av Medborgarskolan Stockholmsregionens intäkt till folkbildningsverksamheten.

Arbete kopplat till Region Stockholms målområden

Medborgarskolan Stockholmsregionen har en arbetsmiljöpolicy som kopplar an till jämställdhet och jämlikhet som även brukas inom folkbildningsverksamheten. Under 2021 har regionen bland annat genomfört folkbildning med **jämställdhetsperspektiv** genom samarbete med Unga Aktiesparare riktat mot att öka kvinnors intresse och kunskap om sparande.

Kopplat till jämställdhet mellan olika **sociala och kulturella grupper** har Medborgarskolan Stockholmsregionen främst genomfört verksamhet med fokus på psykisk ohälsa under 2021, exempelvis genom projektet "En vecka för själen". Vidare har man inom ramen för musikverksamheten genomfört verksamhet riktad mot målgrupper inom HBTQ.

Under 2021 genomfördes en stor del av verksamheten digitalt, vilket möjliggjort för ett bredare deltagande även från människor med fysiska funktionsvariationer. Vidare har Medborgarskolan Stockholmsregionen arbetat med att **tillgänglighetsanpassa** lokaler, exempelvis för människor med funktionsvariationer. Den verksamhet som tidigare genomfördes på behandlingshem stannade av under 2021 till följd av pandemin och efterföljande restriktioner.

Medborgarskolan Stockholmsregionens **miljöarbete** utgår från en årlig miljöplan. Inom ramen för denna plan genomförs bland annat översyn av rutiner och kontinuerliga miljöcertifieringar som en del av att minska regionens klimatpåverkan. Inom ramen för folkbildningen har även verksamhet med fokus på miljö och hållbarhet genomförts, exempelvis föreläsningar om klimatångest och samarbeten med Stockholms Tillskärarakademi om hur man lagar kläder. Vidare försöker man inkorporera ett miljötanke i folkbildningsverksamheten genom att exempelvis återanvända lera i keramikkurser.

Medborgarskolan Stockholmsregionen

Intern kontroll av folkbildningsverksamheten

Den interna kontrollen genomförs varje år inför slutrapporteringen och består av en administrativ och en kvalitativ kontroll. Internkontrollen skall huvudsakligen utgå från identifierade risker. Under 2021 genomfördes inte någon risk- och väsentlighetsanalys, vilken vanligtvis skall ligga till grund för den interna kontrollen. Detta till följd av att en stor del av verksamheten avslutades under åren 2019 och 2020. Den verksamhet som kvarstod under 2021 upplevdes inte som ha förhöjd riski förhållande till parametrar som stora volymökningar eller omfattande kostnadsersättningar. Internkontrollen sker genom stickprov på verksamheten, vilken under 2021 främst utgick från de listor med dubbelrapporteringar mellan studieförbunden som infördes under året. Baserat på dubbelrapporteringar genomfördes utredningar genom telefonsamtal och eventuella besök i verksamheter med avvikelser.

Vidare genomförs ett kontinuerligt kontrollarbete inför slutrapportering av folkbildningsverksamhet i Gustav. Innan verksamhet slutrapporteras kontrollerar verksamhetsutvecklare verksamheten utifrån en checklista. Bland annat kontrolleras att samtliga ledare är godkända, interna dubbelrapporteringar mellan deltagare och ledare samt att det finns en arbetsplan kopplad till varje arrangemang. Vidare skall kontroller av rapporterad verksamhet genomföras av rapporteringsansvarig/kvalitetsansvarig i varje region löpande, förslagsvis var tredje månad. Under denna kontroll granskas fellistor och felaktigheter korrigeras i Gustav vid behov. Den interna kontrollen skall dokumenteras enligt rutinen för regionernas internkontroll, men detta gjordes inte under 2021 vilket lyfts fram som en utvecklingspunkt i efterkontrollen avseende år 2021. Att ytterligare systematisera arbetet med internkontrollen ansågs vara ett ytterligare utvecklingsområde.

Under 2021 lades ett stort fokus på att utveckla ny verksamhet, vilket bland annat inneburit ökade kontakter mellan verksamhetsutvecklare och gruppledare inom den anslutna verksamheten. Sammantaget bedöms verksamhetsutvecklare ha god uppsikt över sin verksamhet, vilket av Medborgarskolan Stockholmsregionen anses minska risken för felaktigheter samt öka Medborgarskolans anordnarskap.

Vid upptäckt av misstänkt avvikelse lyfter medarbetare detta till närmaste chef. I samverkan med controller kontrolleras verksamheten för att utreda den eventuella avvikelserna och besluta om åtgärd, vilket innebär att varje misstänkt avvikelse hanteras av minst två anställda. Vid upptäckt av avvikelse och felaktig verksamhet avslutas verksamheten omedelbart. Vid eventuellt misstag i rapporteringen tas kontakt med cirkelledare/samverkanspart för att reda ut misstaget

Medborgarskolan Stockholmsregionen

Kvalitetsarbete kopplat till folkbildningsverksamheten

Medborgarskolan samordnar kvalitetsarbetet genom en samverkansgrupp med fokus på kvalitet och etik, vilken samlar regionernas kvalitetssamordnare i ett gemensamt forum. I detta forum utvecklas det systematiska kvalitetsarbetet inom folkbildningsverksamheten samtidigt som regionerna får möjlighet att utbyta erfarenheter. Vidare diskuteras kvalitet kontinuerligt under chefsgruppsmöten där regioncheferna deltar. Kvalitetsarbetet förankras även hos regionstyrelsen, som under året tar del av rapporter från regionchef kopplade till det pågående kvalitetsarbetet. Under 2021 hade kvalitetsarbetet inom Medborgarskolan Stockholmsregionen ett stort fokus på anordnarskap, i samband med att mycket verksamhet avslutats och mycket ny verksamhet startades upp. Den viktigaste aspekten i detta arbete anses vara en tät kontakt mellan verksamhetsutvecklare och samverkansparter.

För att säkerställa att ledare inom folkbildningsverksamheten är godkända går samtliga igenom ett inledande samtal samt en digital utbildning. Under terminens gång följer ansvarig verksamhetsutvecklare upp verksamhet genom kontinuerliga samtal med ledare och samverkansparter. För närvarande pågår ett arbete med att systematisera ledarutbildningarna ytterligare, genom lanserandet av en ny ledarutbildningsstrategi. Arbetet syftar till att öka möjligheterna för Medborgarskolan att kontinuerligt säkerställa sitt anordnarskap inom folkbildningsverksamheten, vilket identifierats som ett utvecklingsområde under 2021.

För att säkerställa kvalitet i folkbildningen kontrolleras arbetsplaner inför uppstart av studiecirkel samt som en del av internkontrollen inför slutrapportering. Inom den interna kontrollen görs en kvalitativ genomgång av arbetsplanerna, vilken syftar till att säkerställa att verksamheten har ett tydligt planmässigt lärande med progression över åren. I efterkontrollen för år 2021 framgick att man identifierat ett flertal arrangemang inom Medborgarskolans verksamhet över hela landet som saknade arbetsplaner. Vidare upptäcktes att vissa arbetsplaner inte bedömdes uppfylla villkoren för statsbidragsberättigad folkbildningsverksamhet. Som ytterligare stöd till verksamhetsutvecklare och ledare inom folkbildningsverksamheten arbetades under 2021 en reviderad mall för arbetsplaner fram.

Under 2021 arbetades en rutin för samarbeten inom folkbildningsverksamheten fram. Av rutinen framgår att man inför ingång i nya samarbetsavtal bland annat skall informera om och diskutera folkbildningsverksamhetens syfte samt säkerställa att verksamheten är folkbildningsmässig.

Medborgarskolan Stockholmsregionen

Identifierade avvikelser utifrån granskningsprogrammet

För Medborgarskolan Stockholmsregionen har vi gulmarkerat årsstämma enligt stadgar, säkerställande av att Region Stockholms bidrag nyttjas i Stockholms län samt genomförd internkontroll 2021.

- Angående årsstämman ser vi att årsstämman som hölls 27 april 2021 beslutades stadgeenligt kallat av stämman. Av mötesprotokollet framgår dock att mötet kallades mindre än sex veckor innan mötet. Av stadgarna framgår att årsstämman skall kallas minst sex veckor i förväg, vilket innebär att årsstämman kallades för kort inpå dess genomförande.
- Angående säkerställande av att Region Stockholms bidrag nyttjas inom Stockholms län ser vi att Medborgarskolan Stockholmsregionen inte nyttjar någon formell fördelningsmodell för hur bidrag fördelas mellan Region Stockholm samt Gotland. Detta grundar sig i att man har haft en mycket liten verksamhetsvolym på Region Gotland under 2021, vilket inneburit att man även utan en formell fördelningsmodell kunnat säkerställa ett riktigt nyttjande av de olika bidragen. Viss möjlighet att följa hur bidragen nyttjats i respektive län finns, då man bedrivit mycket verksamhet i projektform på Gotland för att enklare kunna följa nyttjandet av bidrag i respektive län.
- Angående genomförd internkontroll 2021 framgår det av intervjuerna samt internkontrollplanen för år 2021 att vissa kontroller av folkbildningsverksamheten har genomförts under året, både genom löpande kontroller samt specifika kontrollmoment. Dock framgår att det saknas dokumentation av genomförda kontrollmoment samt att arbetet skulle kunna genomföras mer systematiskt. Detta lyfts fram som ett utvecklingsområde i efterkontrollen av Medborgarskolan Stockholmsregionen

Sammanfattande slutsatser

Under 2021 har Medborgarskolan arbetat med att starta upp ny verksamhet, till följd av att mycket verksamhet lades ner under åren 2019 och 2020. Vidare har man under året även arbetat med att utveckla det interna kontroll- och kvalitetsarbetet. Den internkontrollplan som finns för 2021 beskriver att kontroller ska ha genomförts under året, men dessa finns inte dokumenterade och planen beskriver heller inte hur kontroller skall genomföras, vilket försvårar bedömningen av den internkontroll som genomfördes under året. De kontroller som genomfördes under 2021 bestod främst av kontroll av verksamhet inför slutrapportering samt utredningar kopplat till identifierade dubbelrapporteringar, och eventuella avvikelser resulterade i revideringar i Gustav. Att utveckla internkontrollen lyftes därmed fram som en utvecklingspunkt i efterkontrollen av Medborgarskolan Stockholmsregionen. För att säkerställa ett mer systematiskt kontrollarbete framledes utvecklades därför en ny rutin för regionernas internkontroll under året, som började gälla år 2022.

Medborgarskolan Stockholmsregionen har avvecklat en stor del av sin verksamhet under pandemin samt till följd av händelserna på Järvafältet 2019. Sedan dess har ett stort fokus legat på att starta upp ny verksamhet, där man arbetat med att säkerställa kvalitet och anordnarskap genom god kontakt med samverkansparter och ledare. Under 2021 påbörjades arbetet med att utveckla ledarutbildningarna, vilket fortsatt är ett pågående arbete. Därmed pågår fortsatt ett arbete med att utveckla Medborgarskolans Stockholmsregionen säkerställande av anordnarskap, vilket påbörjades till följd av händelserna på Järvafältet och pågick även under år 2021.

I övrigt har vi inte identifiera några väsentliga avvikelser eller annat att notera utifrån vårt uppdrag.

3.2.6

Nykterhetsrörelsens
bildningsverksamhet Öst

Nykterhetsrörelsens bildningsverksamhet Öst

Organisation

NBV:s organisation består av tre nivåer. På nationell nivå återfinns förbundskansliet, som samordnar övergripande frågor rörande NBV. På regional nivå finns sex regioner, varav NBV Öst utgör en av dessa. Region Öst är uppdelat i två distrikt, distrikt Nordost respektive Sydväst. Distrikt Nordost bedriver verksamhet inom Stockholms, Gotlands samt Södermanlands län och Distrikt Sydväst bedriver verksamhet i Östergötlands län. Verksamheten inom region Öst leds av en lokal ledningsgrupp, bestående av regionchef, distriktschefer samt kvalitetssamordnare och koordinators. Samtlig personal inom region Öst, med undantag för de två distriktanställda, är anställda inom NBV:s nationella organisation.

NBV Öst har kontor i Eskilstuna, Linköping, Motala, Norrköping, Nyköping samt Stockholm. Det finns även kontorsplatser för NBV Öst i Visby samt Södertälje.

NBV Öst driver verksamhet i Stockholms, Östergötlands, Gotlands samt Södermanlands län.

Användning av regionbidraget

Region Stockholms bidrag till NBV Öst ses som en intäkt till den regionala övergripande hanteringen samt den regionala verksamheten. NBV Östs ekonomiavdelning gör en bedömning av vilka kostnader som skall kopplas till respektive regionbidrag, baserad på verksamhetens volym i respektive län. Regionbidraget nyttjas även till att utbilda ledare inom folkbildningsverksamheten. För dessa utbildningar är det svårare att säkerställa att regionbidraget nyttjas i Stockholms län, då personer som är folkbokförda inom Stockholms län men exempelvis driver verksamhet i ett annat län kommer bekostas av Region Stockholms bidragsgivning. Ekonomi och budgetprognoser följs upp länsvis. Även personalkostnader är svåra att bryta ned för respektive län, då exempelvis de anställda inom den lokala ledningsgruppen för NBV Öst arbetar inom alla fyra län som ingår i NBV Östs verksamhetsområde.

Styrelsen för region Öst tar del av budgetprognoser under sina möten och följer därmed den övergripande ekonomin för NBV Öst. Styrelsen följer därmed inte upp resultat för respektive län inom NBV Öst samt hur de olika bidragen nyttjats i verksamheten.

Arbete kopplat till Region Stockholms målområden

NBV Östs **jämställdhetsarbete** utgick under år 2021 från NBV:s plan för lika rättigheter och möjligheter, vilken gällde åren 2018 till 2020. I planen behandlas dels frågor kopplade till arbetsmiljö, men även att bemötande och lokaler skall säkerställa likabehandling och vara inkluderande. En stor del av jämställdhetsarbetet sker därmed genom strävan mot en bred representation i arbetslaget med aktiva verksamhetsutvecklare som arbetar uppsökande för att starta upp ny verksamhet mot nya målgrupper.

Personalstyrkan spelar även en stor roll i arbetet kopplat till att främja jämlikhet mellan **sociala och kulturella grupper**. Arbetet utgår ifrån en handlingsplan och under 2021 arbetade man bland annat med att erbjuda ledarutbildningar på enkel svenska och bedrev inom Stockholms län folkbildning i socioekonomiskt utsatta områden, exempelvis i Järvaområdet. I personalstyrkan finns två verksamhetsutvecklare som enbart arbetar med folkbildning riktat mot grupper som traditionellt stått längre ifrån folkbildningsverksamheten.

NBV Öst har arbetat med att **tillgänglighetsanpassa** lokaler genom exempelvis ramper, stora skyltar och borttagande av lösa föremål som försvårar för rullstolsburna personer samt personer med synnedsättning. Verksamhet riktad mot personer med funktionsvariationer har även bedrivits, exempelvis All- och Sprallsången samt högläsning för personer med intellektuella funktionsvariationer.

NBV Östs miljöarbete utgår från en årlig miljöplan som beskriver hur regionen skall arbeta med **miljöfrågor** kopplat till bland annat inköp, transporter och resor samt byggnation och renoveringar.

Nykterhetsrörelsens bildningsverksamhet Öst

Internkontroll av folkbildningsverksamheten

Riksförbundet fastställer varje år en internkontrollplan utifrån en riskanalys. Därutöver genomför NBV Öst årligen en regional risk- och väsentlighetsanalys vilken ligger till grund för den egna internkontrollen samt eventuella fördjupade granskningar. Exempelvis nyttjas den regionala riskanalysen till att besluta om var oanmälda besök skall genomföras. Riskanalysen för NBV Öst avseende år 2021 lyfte bland annat fram otillräckliga eller obefintliga studieplaner samt oregelbundenhet i studiecirkelverksamhet som riskområden i behov av utökade kontroller.

Internkontrollen består av två delar: löpande kontrollarbete som en del av det dagliga arbetet samt internkontroll genomförd av regionens kvalitetssamordnare. NBV:s ekonomer ansvarar för internkontroll av studieförbundets ekonomi. Vidare kontrollerar internrevisorerna slumpmässigt framtagna arrangemang för vardera verksamhetsutvecklare. Det löpande kontrollarbetet består av att varje verksamhetsutvecklare genomför oanmälda besök i enlighet med internkontrollplanen, säkerställer att cirkelledare är godkända ledare samt säkerställer anordnarskap. I internkontrollen som genomförs av regionens kvalitetsansvariga kontrolleras bland annat interna och externa dubbelrapporteringar. Varje halvår sammanställs ett dokument över genomförd halvårskontroll, där varje verksamhetsutvecklare dokumenterar eventuella avvikelser som granskats närmare och eventuella upptäckter som gjorts och korrigerats. Kvalitetsansvarig följer även upp att samtliga arrangemang har studieplaner, godkända ledare, att tidigare avvikelser åtgärdats samt kontrollerar deltagare med anledning av den nya 480-timmarsregeln. Inför slutrapportering gör kvalitetsansvarig en rimlighetsbedömning av verksamhet med exempelvis stora volymökningar under året.

Den rutin som finns för kostnadsersättningar syftar till att kontrollera varje utbetalning i flera led. Vem som slutattesterar en utbetalning beror på utbetalningens storlek, men huvudprincipen är att varje utbetalning skall kontrolleras av minst två personer. Vid summor större än 20 000 kr per helår görs en fördjupad undersökning, där kontroll av mottagare, datum samt kvitto kontrolleras för att säkerställa att summan betalats till bidragsberättigad folkbildningsverksamhet.

Misstänkta avvikelser eller oegentligheter hanteras i olika led beroende på vad för upptäckt som gjorts. Avvikelser som upptäcks av kvalitetssamordnaren under internkontrollen dokumenteras i ett gemensamt Excel-ark och återgår till verksamhetsutvecklaren som hanterar och åtgärdar avvikelserna. Större avvikelser skall följas upp i kvalitetsgruppen och hanteras som en risk som bör kontrolleras i övrig verksamhet. Om avvikelser upptäcks vid oanmälda besök, exempelvis om en studiecirkel inte verkar ha genomförts, vidtas åtgärder i flera steg. Om avvikelserna verkar återkommande avslutas samarbetet eller studiecirkeln.

Nykterhetsrörelsens bildningsverksamhet Öst

Kvalitetsarbete kopplat till folkbildningsverksamheten

Kvalitetsarbetet samordnas på nationell nivå av kvalitetsgruppen, i vilken regionernas kvalitetsansvariga ingår. Gruppen diskuterar avvikelser samt utvecklar studieförbundets kvalitetsarbete. Möten i kvalitetsgruppen sker varje vecka och syftar till att bidra till ett lärande i organisationen, genom att man delar med sig av erfarenheter. Mötena kallas av kvalitetschefen, som arbetar i förbundskansliet och samordnar det övergripande kvalitetsarbetet samt har huvudansvaret för internkontrollen samt efterkontrollen.

Under år 2021 fokuserade NBV inom ramen för sitt kvalitetsarbete på bland annat kompetensutveckling kopplat till studieplaner, kontroll av externa och interna dubbelrapporteringar, dokumentation från större samverkansparter samt säkerställande av anordnarskap. I efterkontrollen avseende år 2021 lyftes anordnarskap fram som en utvecklingspunkt för förbundet. I NBV Öst arbetar verksamhetsutvecklarna i dagsläget nära verksamheten, vilket kan ses som positivt för att stärka studieförbundets anordnarskap.

Vidare utgör det fördjupade arbetet med studieplaner en viktig del av arbetet med att säkerställa anordnarskap, då det säkerställer att NBV Öst varit delaktiga i att planera och ta fram innehållet i folkbildningsverksamheten. Under 2021 genomfördes utbildningar för personal inom NBV Öst inom studieplaner, för att öka kompetensen kring hur dessa tas fram samt ska innehålla. Generellt anses att studieplanerna höll en högre kvalitet år 2021 än tidigare år, men att vissa brister kopplat till rimlighet kunde identifieras utifrån de kontroller av studieplaner som genomfördes av kvalitetsansvarig.

För att bli godkänd ledare hos NBV skall personen genomgå ett introduktionssamtal samt en grundläggande cirkelledarutbildning. Cirkelledarutbildningen genomförs som självstudier samt ett möte på ungefär två timmar där olika frågeställningar diskuteras. Cirkelledarutbildningen erbjuds 2-4 gånger per termin, och möjlighet finns att ge deltagare stöd under utbildningen i form av exempelvis språk- och tolkstöd från NBV:s anställda. Godkända ledare registreras sedan i det interna systemet Pulsen, där avklarad utbildningsnivå framgår.

Vid uppstart av nya samarbeten kontrolleras samverkansparten gentemot andra studieförbund. NBV Öst uppger att man har god kommunikation med de andra studieförbunden och kontrollerar samtliga samverkansparter gentemot de andra studieförbunden för att kontrollera om dessa har någon negativ erfarenhet att dela med sig utav.

Nykterhetsrörelsens bildningsverksamhet Öst

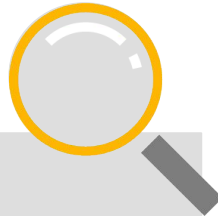
Identifierade avvikelser utifrån granskningsprogrammet

För NBV Öst har vi inte identifierat några avvikelser utifrån använd metod.

Sammanfattande slutsatser

NBV Östs internkontroll under år 2021 bestod av en löpande rimlighetskontroll under året samt en särskild kontroll inför slutrapportering till STUV innan årets slut. Därutöver kontrollerades även verksamheten av internrevisorer samt NBV:s ekonomer. En stor del av internkontrollen genomfördes av regionens kvalitetssamordnare, vilket i sig inneburit ett kontrollmoment då verksamheten granskats av annan än ansvarig verksamhetsutvecklare. Internkontrollen finns inte dokumenterad för år 2021, vilket innebär en svårighet att säkerställa vilka kontroller som har genomfördes. Det framgår att NBV redan under 2021 hade ett samordnat kvalitetsarbete som löpte från regional nivå till förbundskansliet, genom kvalitetssamordnaren och dess deltagande i den nationella kvalitetsgruppen. Under 2021 arbetade främst med att stärka sitt kvalitetsarbete genom kompetensutveckling av personalen. Under 2021 började även en ny handbok kopplat till säkerställande av kvalitet i folkbildningsverksamheten att gälla, vilken definierar hur exempelvis studiecirkel skall genomföras på ett högkvalitativt vis. Handboken beskriver även gränsområden och svårigheter, där ansvarig verksamhetsutvecklare har ett stort ansvar för att säkerställa kvalitet och riktighet i folkbildningsverksamheten. Dessa svårigheter och gränsdragningsområden diskuterades även av kvalitetsgruppen under året. Sammantaget är vår bild att NBV Öst har en god samordning av sitt kvalitets- och kontrollarbete och att genomförda kontroller under 2021 dokumenterats.

I övrigt har vi inte identifiera några väsentliga avvikelser eller annat att notera utifrån vårt uppdrag.

3.2.7

Sensus studieförbund
Stockholm-Gotland

Sensus studieförbund Stockholm-Gotland

Organisation

Sensus organisation består av ett riksförbund och sex regioner. Riksförbundet ansvarar bland annat för statsbidraget och för nationella relationer med medlemsorganisationer, samarbetspartners, branschorganisationer och civilsamhället. Regionerna genomför folkbildningsverksamhet med stöd från statsbidrag samt region- och kommunbidrag. Sensus Stockholm Gotland omfattar folkbildningsverksamheten i Stockholms och Gotlands län.

Inom Sensus Stockholm-Gotland organiseras personalen efter verksamhetsområde, även kallad hemgrupp. Regionen har sex stycken hemgrupper, varav fem arbetar med folkbildningsverksamhet. All personal inom regionen är anställda av Sensus Stockholm-Gotland.

Användning av regionbidraget

Region Stockholms bidrag till Sensus Stockholm-Gotland går in i budgeten som en intäkt för hela Sensus Stockholm-Gotland. Därefter fördelas bidraget till vardera hemgrupp baserat på verksamhetens volym föregående år. Inom varje hemgrupp går det sedan att följa hur regionbidraget nyttjas inom respektive kommun. Genom att kunna följa hur regionbidraget nyttjas i respektive kommun säkerställs att Region Stockholms bidragsgivning inte nyttjas på Gotland. Personalkostnader kopplas till det geografiska område där personalen är aktiv. Om en anställd arbetar inom både Gotland och Stockholms geografiska område finansieras dennes personalkostnader därmed av medel från såväl Gotland som Stockholm beroende på hur arbetstiden fördelas mellan de olika länen.

Styrelsen för Stockholm-Gotland tar varje kvartal del av en ekonomisk rapportering i form av en uppföljning av den fastställda budgeten. Budgetuppföljning täcker inte de olika intäkterna, utan fokuserar på de olika kostnadsställena och därmed hur de totala intäkterna nyttjats i verksamheten.

Arbete kopplat till Region Stockholms målområden

Sensus Stockholm-Gotlands **jämställdhetsarbete** utgår från ett styrdokument kopplat till anti-diskriminering på arbetsplatsen samt verksamhetsplanen, där jämställdhetsarbetet ingår. Under 2021 arbetade regionen med dessa frågor inom ledarutbildningarna, där frågeställningar kopplat till normkritik, värderingar och anti-diskriminering diskuterades. Man arbetade även med att främja en jämnare könsfördelning i de medlemsorganisationer man samverkar med, genom diskussioner med dessa samverkanspartner.

Att följa upp arbetet med att främja **jämlikhet mellan sociala och kulturella grupper** upplevs svårare, eftersom att ingen statistik kring detta förs. Även detta arbete utgår till stor del från att arbeta med bemötande i exempelvis ledarutbildningar. Under 2021 samverkade Sensus Stockholm-Gotland även med organisationer som samlar personer som traditionellt stått längre ifrån folkbildningsverksamheten och bedrev verksamhet, exempelvis läxhjälp, i socioekonomiskt utsatta områden.

Sensus Stockholm-Gotland har arbetat med att **tillgänglighetsanpassa** de egna lokalerna. Under 2021 har man även bedrivit olika verksamheter riktade mot personer med olika funktionsvariationer och arbetat med att kompetensutveckla personal som arbetar med dessa verksamheter. En identifierad utmaning under året var att säkerställa tillgängliga lokaler hos samverkanspartner.

Sensus Stockholm-Gotland har en **miljöpolicy** från 2013, vilken inte verkar nyttjas aktivt i verksamheten. Ett miljötänk uppges i intervju finnas kopplat till inköp inom organisationen. Vidare bedrev man under 2021 en del folkbildningsverksamhet kopplat till Agenda 2030 och de globala målen, samt anordnade workshops kopplat till miljö och klimat.

Sensus studieförbund Stockholm-Gotland

Internkontroll av folkbildningsverksamheten

Från och med år 2022 genomförs internkontrollen utifrån ett årshjul baserat på riskanalyser från både riksförbundet samt regionen. Årshjulet ses som ett levande dokument som kan uppdateras under årets gång, om ytterligare risker identifieras och bör kontrolleras. Under 2021 fanns inget systematiskt årshjul för internkontrollen, utan internkontrollen utgick istället från gemensamma instruktioner från förbundskansliet. Under 2021 kontrollerades bland annat interna samt externa dubbelrapporteringar, arrangemang med felaktigheter, om studieplaner fanns i alla studiecirklar, om närvarolistor verkade stämma samt rimlighetskontroller av verksamhet med stor och ökande volym. Vissa av kontrollerna genomfördes flera gånger under året, såsom rimlighetsbedömningar, medan andra kontrollmoment genomfördes inför slutrapporteringen. De kontroller som genomfördes under år 2021 finns inte dokumenterade och utgår heller inte från en systematisk internkontrollplan.

Utöver kontrollmoment inom ramen för internkontrollen genomfördes även kontroller inom ramen för ordinarie arbete. Exempelvis genom dubbelkontroll av rapporterade arrangemang och kostnadsersättningar, för att säkerställa att samtliga kontrolleras av minst två medarbetare. Sedan 2021 och efterföljande år har Sensus Stockholm-Gotland arbetat med att utveckla ett teambaserat arbete, vilket handlar om att enskilda anställda inte skall ansvara över verksamhet ensamma - utan att det görs kontinuerliga kontroller av verksamheten som ett team. Detta arbete påbörjades till följd av en egenkontroll avseende verksamhet 2021 som genomfördes inför slutrapportering till STUV, inom vilken felaktigt rapporterad verksamhet uppdagades som ett resultat av systematisk felrapportering kopplat till en enskild medarbetare.

Rutinen för kostnadsersättningar har uppdaterats under 2021 och 2022. I dagsläget kontrolleras kostnadsersättningar genom att ekonomiansvarig är delaktig vid samt attesterar samtliga utbetalningar. Sensus Stockholm-Gotland säkerställer i dagsläget kostnadsersättningar genom att kontrollera kvitton och bevis för att kostnaden går till folkbildningsverksamhet. Generellt har Sensus under senaste år försökt att betala ut mindre pengar i kostnadsersättning, och istället fokuserat på andra typer av stödgivning, såsom utbildningar och kompetensutveckling till samverkansparter. Dessa rutiner fanns delvis på plats under år 2021, men har utvecklats under år 2022.

Vid misstanke om oegentligheter eller avvikelser kopplar Sensus Stockholm-Gotland alltid in regionens kvalitetssamordnare och ibland även ledningen. Man granskar all dokumentation som inkommit samt genomför intervjuer med berörda parter. Vid felaktigheter kopplat till rapporteringen har vissa inom Sensus Stockholm-Gotland möjlighet att justera detta i Gustav, vilket innebär att exempelvis kvalitetsansvarig alltid kopplas in vid dessa avvikelser. Om en kostnadsersättning betalats ut felaktigt strävar man efter att begära tillbaka kostnaden, vilket anses komplicerat av Sensus då pengarna ofta redan nyttjats av organisationen.

Sensus studieförbund Stockholm-Gotland

Kvalitetsarbete kopplat till folkbildningsverksamheten

Kvalitetsarbetet inom Sensus studieförbund samordnas på nationell nivå av den nationella etikgruppen i form av de riskanalyser, internkontrollplaner samt rutindokument som riksförbundet sammanställer. Inom Sensus Stockholm-Gotland finns sedan år 2020 även en regional etikgrupp som leds av regionens kvalitetsansvarig. Kvalitetsansvarig arbetar främst med intern revision, volym- och verksamhetskontroll samt kompetensutveckling kopplat till kvalitet och kontroll. I dessa forum sker dessutom kontinuerliga diskussioner kopplat till exempelvis svåra gränsdragningsfrågor.

Sensus Stockholm-Gotland har under de senaste åren varit föremål för ett antal granskningar, såsom i samband med händelserna i Järvaområdet 2019. Under januari 2022 genomfördes en egenkontroll inom vilken stora avvikelser gällande verksamhet under år 2021 uppdagades. Detta fick direkta konsekvenser i form av att verksamhet ströks, ett föreningssamarbete avslutades samt en verksamhetsutvecklare sades upp. Sensus Stockholm-Gotland uppger att dessa avvikelser inte hade kunnat upptäckas under internkontrollen utifrån de kontrollmoment som genomfördes under året. Som konsekvens av efterkontrollen har Sensus efter granskningen vidtagit åtgärder för att förbättra kvalitets- och kontrollarbetet, såsom skärpta villkor kopplade till löpande kontroll av innevarande års verksamhet samt övergång till teambaserat arbete. Dessa åtgärder syftar bland annat till att systematisera internkontrollarbetet samt säkerställa att en verksamhetsutvecklare inte ensam kan slutrapportera och hantera all administration kring en verksamhet.

För att säkerställa kvalitet hos ledare har Sensus en ledarutbildning i fyra steg. För att bli godkänd ledare skall ledaren genomgå en ledarintroduktion, som ges fysiskt eller digitalt. Efter detta kan ledaren genomgå ledarfortbildning och fördjupa sin kunskap om pedagogik, ledarskap etcetera. I utbildningarna berörs även frågor kopplade till jämställdhet och jämlikhet, genom exempelvis diskussion av bemötande.

Att säkerställa högkvalitativa studieplaner arbetar Sensus Stockholm-Gotland med inom ramen för ordinarie verksamheten. Att studieplaner finns för alla arrangemang som kräver det kontrolleras under internkontrollen. Under internkontrollen görs inte en kvalitativ granskning av studieplanernas kvalitet. Under de senaste åren har man arbetat med att ta fram arbetsplaner för hur kvalitet i studieplaner kan säkerställas. Detta arbete är fortsatt pågående och ett fokusområde under år 2023.

För att säkerställa högkvalitativa samarbeten med tydligt anordnarskap arbetar Sensus Stockholm-Gotlands personal nära samverkansparter och medlemsorganisationerna. Verksamhetsbesök har varit en kontinuerlig del av arbetet under 2021, och syftar till att säkerställa anordnarskap samt ge stöd till samverkansparterna. Under 2022 har man även arbetat fram en rutin för oanmälda besök, vilket fungerar mer som ett kontrollmoment. Generellt strävar man inom organisationen efter ett arbetssätt där personalen är mycket på plats hos medlemsorganisationerna.

Sensus studieförbund Stockholm-Gotland

Identifierade avvikelser utifrån granskningsprogrammet

För Sensus studieförbund Stockholm-Gotland har vi gulmarkerat genomförd internkontroll 2021.

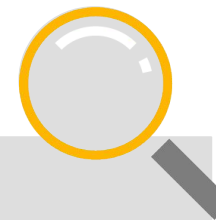
- Angående den genomförda internkontrollen avseende år 2021 ser vi att den under år 2021 utgick främst från instruktioner från förbundskansliet, som bland annat definierade hur rimlighetskontroll samt kontroll av studieplaner skulle gå till. Vidare granskades även Sensus Stockholm-Gotlands verksamhet som en del av förbundets gemensamma internkontroll under år 2021. Under året arbetade man fram nya rutiner för internkontrollen, i form av ett löpande årshjul. Detta årshjul användes dock inte under år 2021 utan implementerades under 2022. Sensus uppger att de genomfört flera kontrollmoment under år 2021, såsom rimlighetsbedömningar av verksamhetsökningar samt löpande kontroll av rapporterade arrangemang och kulturprogram. De genomförda kontrollerna finns inte tydligt dokumenterade, vilket försvårar bedömningen av de kontroller som har genomförts..

Sammanfattande slutsatser

Den efterkontroll som genomfördes av Sensus Stockholm-Gotlands verksamhet 2021 påvisade omfattande avvikelser under verksamhetsåret 2021. Till följd av detta har Sensus Stockholm-Gotland under år 2022 vidtagit åtgärder för att förstärka och systematisera det interna kontroll- och kvalitetsarbetet, genom exempelvis en systematiserad årlig internkontroll utifrån ett årshjul samt ett större fokus på att arbeta i team för utökad kontroll av verksamheten löpande under året. Andra rutiner som har utvecklats under år 2021 är exempelvis en systematiserad rutin kopplat till verksamhetsbesök. Kvalitetsarbetet hade under 2021 en tydlig samordning från förbunds-nivån, där kvalitetsansvarig inom regionen spelade en viktig roll genom genomförandet av kontrollmoment samt kompetensutveckling av anställda.

Sammantaget ser vi en risk för att Sensus interna kontrollarbete under år 2021 inte utförts enligt ett systematiskt förfarande samt dokumenterats, men att åtgärder vidtagits för att utveckla internkontrollen under både år 2021 och 2022. Vi ser även att arbete skett för att stärka kvalitetssäkringen av folkbildningsverksamheten, genom exempelvis ett större fokus på att säkerställa kvalitet i studieplaner samt utökad kontakt med samverkansparter.

I övrigt har vi inte identifiera några väsentliga avvikelser eller annat att notera utifrån vårt uppdrag.

3.2.8

Studieförbundet
Stockholms län

Organisation

Studieförbundet Stockholms län utgör en av Studieförbundet Stockholms län 14 avdelningar. Studieförbundet samordnas på nationell nivå av riksförbundet, som främst ansvarar för att fördela de statliga medlen till avdelningarna samt svarar för den nationella kontakten gentemot medlemsorganisationerna.

Under varje avdelning finns ett antal verksamhetskontor, där huvuddelen av folkbildningsverksamheten genomförs. Studieförbundet Stockholms län har tio lokalkontor.

Studieförbundet Stockholms län genomför verksamhet i Stockholms län. Sedan sommaren 2022 ansvarar de även för studieförbundets verksamhet på Gotland.

Studieförbundet Stockholms län

Användning av regionbidraget

Region Stockholms bidrag till Studieförbundet Stockholms län ses som en intäkt till den bidragsberättigade verksamheten i Stockholms län. Under 2021, då avdelningen endast genomförde folkbildningsverksamhet i Stockholms län, säkerställdes endast att bidraget nyttjades till den bidragsberättigade folkbildningen. Sedan verksamheten på Gotland tillkom sommaren 2022 säkerställs även att bidraget används i Stockholms län genom att all verksamhet kodbaserat på i vilken region verksamheten genomfördes. Verksamhet som genomförs med andra medel, såsom riktad verksamhet, har egna kostnadsställen samt kodning, vilket innebär att dessa projekt inte blandas samman med övrig folkbildningsverksamhet. I det interna ekonomisystemet är det därmed möjligt att följa upp verksamhetens intäkter och kostnader både på regionnivå samt uppdelat på verksamhetsgren, vilket ger en tydlig bild av att Region Stockholms bidragsgivning nyttjas till bidragsberättigad folkbildningsverksamhet i Stockholms län. Bidragets fördelning går inte att följa på kommunnivå.

Den huvudsakliga ekonomiska rapporteringen som avdelningsstyrelsen tar ställning till är ekonomiska prognoser som presenteras tertialvis. I dessa tar styrelsen del av verksamhetens ekonomiska utfall. Styrelsen tar inte del av rapportering kopplat till hur de olika bidragen nyttjas, utan får en övergripande bild av avdelningens ekonomiska läge.

Arbete kopplat till Region Stockholms målområden

Studieförbundet Stockholms län **jämställdhetsarbete** utgår från avdelningens likabehandlingsplan, som inkluderar såväl den interna arbetsmiljön samt riktar sig mot verksamhetens deltagare. I planen formuleras mål och delmål samt åtgärder för att uppnå målen. Av intervju framgår att en stor del av jämställdhetsarbetet sker i utbildningen av ledare, där man diskuterar frågor kopplat till jämställdhet, jämlikhet och bemötande. Studieförbundet satsar även på att överskrida könsnormer, genom att tillse en jämn könsfördelning bland ledare och arbeta för att exempelvis ha kvinnliga ledare i verksamhet som traditionellt är mansdominerad.

Kopplat till arbetet med jämlikhet mellan **sociala och kulturella grupper** läggs ett fokus på att vara närvarande, till exempel i Järvaområdet där man erbjuder ledarutvecklingsutbildningar på plats. Avdelningen har även flertalet egna lokaler i Stockholms län, vilket gör det lättare att bedriva folkbildningsverksamhet genom att minska kostnaderna för att exempelvis bedriva kulturverksamhet. Inom vissa ämnesområden, som musik, når man ut till breda målgrupper medan andra verksamheter har en mer homogen deltagargrupp.

Studieförbundet Stockholms län har arbetat med att **tillgänglighetsanpassa** lokaler för personer med funktionsvariationer, men samtliga lokaler är inte anpassade för alla typer av funktionsvariationer. Ledarutvecklingsprogrammet innehåller delar kopplade till bemötande, där bemötande av personer med funktionsvariationer berörs.

Studieförbundet Stockholms län har en lokal **miljöhandlingsplan**, där bland annat inköp, resor och energi berörs. Miljöfrågor diskuteras under personalmöten, men under intervjun framgår att det finns ett behov av att utveckla det övergripande hållbarhets- och miljöarbetet i organisationen och inom folkbildningsverksamheten.

Studieförbundet Stockholms län

Internkontroll av folkbildningsverksamheten

Riksförbundet fastställer en internkontrollplan som avdelningarna skall följa under verksamhetsåret. Ingen separat risk- och väsentlighetsanalys genomförs, utan internkontrollen grundas i identifierade risker från tidigare verksamhetsår. 2021 kontrollerades inom ramen för internkontrollen bland annat verksamhet med stor andel dubbelrapporteringar under 2020, verksamhet med föreningar med förhöjda riskparametrar (exempelvis föreningar med stor andel unika deltagare som rapporterat mycket verksamhet per deltagare under 2020), verksamhet med tillgänglighetsbidrag samt stickprov på utbetalda kostnadsersättningar. Under året genomförde även riksförbundet ytterligare stickprov på olika verksamheter samt utbetalda kostnadsersättningar. Utöver den interna kontroll som genomförs på uppdrag av riksförbundet genomfördes under 2021 kontinuerliga kontrollmoment under året. Bland annat utvecklade Studieförbundet Stockholms län en princip där varje arrangemang slutrapporteras av annan än ansvarig verksamhetsutvecklare, vilket inneburit att varje arrangemang kontrollerats av minst två personer. Den genomförda internkontrollen avseende år 2021 dokumenterades inte i en särskild rapport, vilket försvårar bedömningen av genomförda kontroller samt eventuella identifierade avvikelser. Istället dokumenterades genomförda kontroller i interna arbetsmaterial samt reviderades direkt i Gustav.

Till följd av efterkontrollen 2021 ströks cirka 400 folkbildningstimmar i Stockholms län. Anledningarna till strykningarna varierade. Ett flertal arrangemang ströks på grund av att innehållet inte presenterats som folkbildning, medan ett färre antal timmar ströks på grund av för sen rapportering samt avsaknad av studieplan eller godkänd ledare.

För utbetalning av kostnadsersättningar utgår Studieförbundet från en lathund med tydliga riktlinjer för vilka kostnader som kan ersättas. Utbetalningar atteras av minst två personer. Riksförbundet genomförde under 2021 stickprov på utbetalda kostnadsersättningar inom ramen för efterkontrollen, och fann inga avvikelser. Av intervjun framgår att Studieförbundet Stockholms län är medvetna om riskerna med kostnadsersättningar, varvid man försöker minimera utbetalningen av dessa och istället erbjuda andra typer av stöd till samverkanspartner.

Vid misstänkt avvikelse eller oegentlighet finns ingen särskild rutin, utan allt hanteras från fall till fall. I vissa fall behandlades avvikelser i samråd med ansvarig verksamhetsutvecklare, medan andra upptäckter eskalerades till central nivå samt diskuterades ihop med andra studieförbund (vid krockar studieförbunden emellan). Ingen rutin finns heller för när oegentligheter skall polisanmälas. Studieförbundet Stockholms län uppger i intervjun att arbetet med polisanmälningar är tidskrävande och att utredningar ofta läggs ner.

Studieförbundet Stockholms län

Kvalitetsarbete kopplat till folkbildningsverksamheten

Kvalitetsarbetet inom Studieförbundet samordnas av riksförbundet, som har tillsatt en grupp bestående av bland andra controller och processledare vilka ansvarar för kvalitetsarbetet. Det finns även en samordnande kvalitetsgrupp där kvalitetsansvariga från avdelningarna deltar och tillsammans utvecklar kvalitetsarbetet. Kvalitetsarbetet förankras även kontinuerligt avdelningscheferna emellan på chefsmöten, för att säkerställa att kvalitetsarbetet är samordnat i samtliga led.

Under 2021 fokuserade Studieförbundet inom ramen för sitt kvalitetsarbete på att utveckla den interna kontrollen och kompetensutveckla personal. Inom Studieförbundet Stockholms län införde man bland annat löpande kompetensutvecklingsforum, där man gått igenom nya direktiv från riksförbundet och diskuterat hur dessa skall omsättas i arbetet. Den interna kontrollen år 2021 innehöll även fler kontrollmoment än tidigare, med ett större deltagande från riksförbundet som bland annat genomförde stickprov.

Ledare inom folkbildningsverksamheten går igenom en grundläggande cirkelledarutbildning med verksamhetsutvecklare för att bli godkända ledare. Det finns även möjlighet att ytterligare vidareutbilda sig som ledare efter den initiala utbildningen. Under efterkontrollen avseende år 2021 identifierades vissa avvikelser kopplat till ledares utbildning, men inga systematiska fel. Under 2021 arbetade Studieförbundet Stockholms län med att utveckla kontakten med cirkelledare, genom att ansvarig verksamhetsutvecklare hade en mer systematiserad och kontinuerlig kontakt med ledare inom den egna verksamheten.

Studieplanernas kvalitet är ett identifierat utvecklingsområde av Studieförbundet Stockholms län. Under 2021 reviderade riksförbundet mallen för studieplaner, vilken tillämpas från och med år 2022. Från och med år 2022 kontrolleras även studieplaners kvalitet genom stickprov inom ramen för internkontrollen. Under 2021 kontrollerades studieplanernas kvalitet av ansvarig verksamhetsutvecklare. Under 2021 arbetade man med att stärka kvalitet i studieplaner genom att föra tätare dialog med verksamhetsutvecklare och samverkansparter. Man diskuterade även studieplanernas kvalitet under kompetensutvecklingsforum för samtliga verksamhetsutvecklare.

Studiefrämjandet Stockholms län

Identifierade avvikelser utifrån granskningsprogrammet

För Studiefrämjandet Stockholms län har vi gulmarkerat genomförd internkontrollplan 2021. Vidare har vi inte kunnat bedöma avdelningsstyrelsens beslutsamhet, då vi inte tagit del av dess mötesprotokoll från år 2021.

- Angående genomförd internkontrollplan 2021 har vi tagit del av den internkontrollplan som gällde avdelningens egna kontrollmoment under årets gång. Det framgår i denna samt av intervjun att flertalet kontrollmoment genomförts under året, både i form av löpande kontroller under årets gång samt särskilda kontrollmoment kopplat till verksamhet med förhöjd risk. Vi har inte tagit del av någon plan kring de kontrollmoment som genomfördes av förbundskansliet. Vidare finns inte någon sammanhållen dokumentation över genomförd internkontroll 2021, vilket försvårar bedömningen av de kontroller som genomförts samt eventuella upptäckter som gjorts inom ramen för internkontrollen 2021.

Sammanfattande slutsatser

Under 2021 har Studiefrämjandet arbetat med att utveckla den interna kontrollen. Fler kontrollmoment än tidigare har genomförts och riksförbundet har spelat en större roll i det kontinuerliga arbetet med internkontrollen, genom exempelvis genomförda stickprov på utbetalda kostnadsersättningar. Genomförda kontrollmoment under år 2021 har inte dokumenterats, utan har istället återrapporterats till riksförbundet vid behov. Därmed uppstår en svårighet att bedöma de kontroller som genomförts samt eventuella avvikelser som upptäckts. Även kvalitetsarbetet har förstärkts under året, genom ett ökat fokus på att kompetensutveckla personal samt framtagande av nya rutindokument och hjälpmedel, exempelvis kopplat till bedömning av studieplaner.

Studiefrämjandet Stockholms län uppger att inga systematiska avvikelser har identifierats i den interna kontrollen eller efterkontrollen, men att vissa utvecklingsområden har identifierats. Bland annat har Studiefrämjandet upptäckt en viss bristande kvalitet kopplat till studieplaner samt identifierat ett större behov av kontinuerlig kompetensutveckling kopplat till kontroll- och kvalitetsarbetet. Just studieplanerna framhålls som ett utvecklingsområde och därmed något som studieförbundet fortsatt arbetar med. En ytterligare identifierad risk är bristande rutiner kopplat till misstänkta avvikelser eller oegentligheter, vilka hanteras ad hoc av förbundet.

I övrigt har vi inte identifiera några väsentliga avvikelser eller annat att notera utifrån vårt uppdrag.

3.2.9

Studieförbundet Vuxenskolan
Stockholms län

samt

Studieförbundet Vuxenskolan
Stockholm

Organisation

Studieförbundet Vuxenskolan organisation består av 30 lokala avdelningar samt ett nationellt förbundskansli. Förbundskansliet arbetar för att främja folkbildningen nationellt, samordnar utvecklingsarbetet samt stödjer grundorganisationer och samverkansparter på nationell nivå. Avdelningarna utgör Studieförbundet Vuxenskolan basorganisation och bedriver folkbildningsverksamhet.

I Stockholms län finns två avdelningar, Studieförbundet Vuxenskolan Stockholm samt Studieförbundet Vuxenskolan Stockholms län. Båda bedriver enbart verksamhet inom Stockholms län. SV Stockholms län bedriver verksamhet i samtliga kommuner i länet förutom i Lidingö och Stockholm, där SV Stockholm bedriver verksamhet. All personal är anställda inom respektive avdelning.

De två avdelningarna går samman i en ideell förening med tillhörande styrelse för att tillsammans ansöka om bidrag från Region Stockholm. Denna organisation genomför ingen verksamhet utöver ansökan och återrapporteringen till Region Stockholm.

Studieförbundet Vuxenskolan Stockholms län samt Stockholm

Användning av regionbidraget

SV Stockholm samt SV Stockholms län ansöker gemensamt om bidrag från Region Stockholm, då regionen endast tar emot en ansökan per studieförbund. Bidraget från Region Stockholm fördelas sedan mellan de två avdelningarna baserat på verksamhetsvolym föregående år (år 2021 utgick man från verksamhetsvolym år 2019). En liten del av bidragsgivningen från Region Stockholm används för att täcka den gemensamma organisationens revisionskostnader samt den administrativa kostnaden för SV Stockholm kopplat till hanteringen av den gemensamma ansökan till Region Stockholm. Bidraget som fördelas till de två avdelningarna går in som en intäkt som finansierar den bidragsberättigade folkbildningsverksamheten. Bidraget fördelas baserat på verksamhetsvolym från tidigare år. Bidraget från regionen respektive kommuner och statsbidrag går inte att skilja på i den ekonomiska rapporteringen, utan samtliga används för att täcka verksamhetskostnader i de kommuner där verksamhet bedrivs.

Avdelningsstyrelsen för SV Stockholms län tar del av ekonomisk rapportering vid samtliga sammanträden, i form av en balansrapport, ekonomisk uppföljning samt tillhörande kommentarer. Kvartalsvis tar styrelsen även ställning till en budgetprognos. Avdelningsstyrelsen för SV Stockholm tar del av årsbokslut samt tertialbokslut tre gånger om året, där budget samt verksamheten följs upp. Vid behov kan avdelningen även ge ytterligare ekonomisk rapportering till styrelsen alternativt styrelsens arbetsutskott.

Arbete kopplat till Region Stockholms målområden

Jämställdhetsarbetet hos SV Stockholms län utgår från förbundsgemensamma policys för inkludering och jämställdhet. Jämställdhetsarbetet sker både internt i organisationen, genom exempelvis kontinuerliga medarbetarenkäter, samt externt inom folkbildningsverksamheten. SV Stockholms jämställdhetsarbete utgår från en jämställdhetspolicy, policy för lika rättigheter och möjligheter samt en arbetsmiljöpolicy. I verksamheten arbetade man under 2021 med jämställdhetsfrågor främst som en del av de fördjupade cirkelledarutbildningarna samt inom den egna organisationen.

Främjandet av **jämlikhet mellan olika kulturella och sociala grupper** utgår även det från ovan nämnda policys. Båda avdelningarna arbetade med jämlikhet genom att bedriva verksamhet i socioekonomiskt utsatta områden samt riktat mot grupper som traditionellt stått längre ifrån folkbildningsverksamheten. Exempelvis bedrev SV Stockholms län under år 2021 verksamhet riktad mot ungdomar i Haninge kommun samt erbjöd föräldraskapsstöd i området. SV Stockholm bedrev exempelvis verksamhet riktad mot unga personer med uppehållstillstånd.

Tillgänglighetsarbetet inom båda avdelningarna handlar om att tillgängliggöra verksamhet för personer med olika behov av stöd, genom att kontinuerligt nyttja extra resurser för att kunna bemöta exempelvis personer med olika funktionsvariationer i ordinarie verksamhet. Avdelningarna har mycket egna lokaler, vilka man tillgänglighetsanpassat. I SV Stockholm läns samverkansavtal med cirkelledare framgår det även att dessa ska säkra att lokalerna är tillgängliga, exempelvis för personer med olika funktionsvariationer. SV Stockholm bedrev under 2021 verksamhet inom LSS daglig verksamhet, samverkade med organisationer inom funktionsrättsområdet samt bedrev verksamhet riktad mot personer med psykiska funktionsvariationer.

Miljöarbetet inom båda avdelningarna utgår från en förbundsgemensam miljöplan, vilken syftar till att ett miljöperspektiv skall inkluderas i alla beslut samt inom verksamheten. Det kan exempelvis handla om att göra mer miljövänliga inköp. Under 2021 har SV Stockholms län exempelvis installerat en bergvärmepump i en lokal, för att nyttja mindre el.

Studieförbundet Vuxenskolan Stockholms län samt Stockholm

Internkontroll av folkbildningsverksamheten

2021 fanns ingen fastställd internkontrollplan för Studieförbundet Vuxenskolan - men den rutin som började gälla år 2022 nyttjades i stort även under år 2021. Internkontrollen baseras från år 2022 på förbundets gemensamma samt avdelningarnas egen risk- och väsentlighetsanalys. År 2021 fanns ingen dokumenterad riskanalys, utan internkontrollen utgick då istället från riskparametrar fastställda av förbundet. Utifrån riskanalyserna genomfördes under 2021 löpande kontroller samt kontinuerliga avstämningar av administrativ kvalitet, verksamhetskvalitet samt ekonomisk uppföljning. Inom det löpande kontrollarbetet (även benämnt egenkontrollen) kontrollerades bland annat studieplanernas kvalitet, om anordnarskap kunde säkerställas samt genomförande av rimlighetsbedömningar. Detta utfördes av den anställda som ansvarade för eller administrerade varje enskilt arrangemang, med stöd av kollegor samt ofta även avdelningarnas kvalitetssamordnare. Under året genomfördes även stickprov av verksamheten, verksamhetsbesök samt intervjuer med deltagare och ledare kopplat till säkerställande av anordnarskap. Vem som genomförde de olika kontrollmomenten framgår inte av den uppdaterade rutinen, och någon dokumentation över genomförd internkontroll år 2021 finns heller inte. Under 2021 var heller inte arbetet med verksamhetsbesök lika systematiskt som under 2022, då de idag genomförs baserat på identifierade riskparametrar. Med anledning av att en särskild utökad genomlysning samt kontroll av verksamheten genomfördes under år 2020 inom SV Stockholm beslutades under 2021 att den kvantitativa kontrollen för avdelningen under år 2021 skulle utgå.

SV Stockholms län samt SV Stockholm betalar ut en del kostnadsersättningar till samverkansparter. Inför utbetalning skall det säkerställas att kostnaden är förknippad med folkbildningsverksamhet och kostnaden skall ha en tydlig koppling till ett specifikt arrangemang. Avdelningarna skall tillsammans med samverkansparten komma överens om eventuell kostnadsersättning skall utbetalas, samt till vad, redan i ett planeringsstadium. Under 2021 följde utbetalningar en fastställd attestordning, där minst två personer inom avdelningen kontrollerade en kostnadsersättning och dess underlag innan den gick vidare till en gemensam funktion hos förbundet för slutgiltig kontroll och utbetalning.

SV Stockholms län samt SV Stockholm har ingen fast rutin för att hantera avvikelser. Vid misstanke om avvikelse eller oegentlighet granskas detta i verksamhetssystemet, även bakåt i tiden för att se eventuell systematik i avvikelserna. Beroende på avvikelsernas gravhet följer sedan en konsekvenstrappa, där samarbete avslutas vid upptäckt av grövre avvikelser alternativt om bristande förtroende mellan parterna uppstår. Under åren 2018 till 2020 avbröts ett flertal större samarbeten. Efter det har inga systematiska avvikelser identifierats.

Studieförbundet Vuxenskolan Stockholms län samt Stockholm

Kvalitetsarbete kopplat till folkbildningsverksamheten

Studieförbundet Vuxenskolan kvalitetsarbete samordnas på nationell nivå av förbundet som sätter ramverk för kvalitetsarbetet samt beslutar om gemensamma rutiner, såsom genomförande av internkontrollen och efterkontrollen. Inom förbundet finns två anställda som arbetar med kvalitetsfrågor, vilka ansvarar för det nationella kvalitetsnätverket. Inom kvalitetsnätverket samlas samtliga kvalitetsansvariga från avdelningarna och diskuterar såväl utvecklingen av kvalitetsarbetet samt svåra gränsdragningsfrågor. Forumet möts varje till varannan månad. Utöver samordning inom kvalitetsnätverket sker även samordning kopplat till kvalitetsarbetet under chefsmötena, där kvalitetsfrågan varit ett stort diskussionsområde de senaste åren. Utöver den nationella samordningen kopplat till kvalitetsarbetet har man även under de senaste åren arbetet med kompetensutveckling av personalen kopplat till nya regler, rutiner och styrdokument. Under år 2021 anordnades exempelvis kvalitetstorsdagar, där nya rutiner diskuterades, samt kontinuerlig fortbildning kopplat till nya styrdokument.

För att säkerställa kvalitet i verksamheten skall samtliga ledare vara godkända. Inom båda avdelningarna krävs att ledare genomgår ett initialt introduktionssamtal samt en utbildning, vilken genomförs antingen online eller fysiskt. Inom SV Stockholm hålls även ett efterföljande samtal efter genomförd utbildning.

Arbetsplanernas kvalitet granskas som en del av internkontrollen, både genom att en arbetsplan krävs för att kunna nyttja digital signering av deltagarlistor samt som en del av den kvalitativa internkontrollen. SV Stockholms län samt SV Stockholm pekar båda ut arbetsplaner som något av ett utvecklingsområde, då det inte alltid varit enkelt att definiera vad ett dokumenterat lärande innebär och därmed vad som krävs av en arbetsplan. Vuxenskolan har förbundsgemensamma mallar att utgå från när arbetsplaner skall skrivas, men det framgår att både SV Stockholm samt SV Stockholms län föredrar att varje verksamhet själva formulerar arbetsplaner, då detta anses vara en viktig del av det pedagogiska lärandet i en studiecirkel. Verksamhetsutvecklarna stödjer i arbetet med att skriva arbetsplaner, i det fall extra stöd krävs.

För att säkerställa kvalitativa samarbeten ingår avdelningarna alltid ett avtal med nya samverkanspartner. Avtalet syftar bland annat till att säkerställa samverkanspartens förståelse för Studieförbundet Vuxenskolan som organisation, samt hur anordnarskap skall säkerställas i arrangemang. SV Stockholm genomför ibland ett arrangemang tillsammans med samverkansparten innan ett samarbete ingås, för att

Studieförbundet Vuxenskolan Stockholms län samt Stockholm

Identifierade avvikelser utifrån granskningsprogrammet

För båda avdelningarna har vi gulmarkerat genomförd internkontroll 2021.

- Angående genomförd internkontroll 2021 uppger avdelningarna att internkontrollen under 2021 till stor del genomfördes i enlighet med den rutin för internkontroll som fastställdes inför verksamhetsår 2022. Av intervjuerna framgår att avdelningarna genomförde både löpande kontrollarbete samt specifika kontrollmoment under årets gång, men någon sammanställd dokumentation över genomförda kontroller finns inte tillgänglig, vilket försvårar möjligheten att bedöma de kontroller som genomfördes samt eventuella upptäckter som gjordes.

Sammanfattande slutsatser

SV Stockholms län samt SV Stockholm har under de senaste åren arbetat med att utveckla den egna internkontrollen, ett arbete som fortfarande pågår. Under år 2021 utgick internkontrollen från ett antal förbundsgemensamma riskparametrar. Detta arbete har utvecklats under år 2022, och från och med 2023 är målet att arbeta mer systematiskt med både förbundsgemensamma och egna regionala risk- och väsentlighetsanalyser, för att mer systematiskt kunna kontrollera verksamhet med förhöjd risk under årets gång. Internkontrollen som genomfördes under 2021 innehöll ett antal olika kontrollmoment, vilket säkerställde att verksamheten kontrollerades utifrån både administrativ kvalitet samt verksamhetskvalitet. Vidare kontrollerades även utbetalningar i flera led för att säkerställa att dessa betalats ut riktigt. Eftersom att ingen dokumentation över genomförda kontroller 2021 finns tillgänglig är en bedömning av genomförda kontroller samt eventuella avvikelser svår att göra.

Kvalitetsarbetet hos Studieförbundet Vuxenskolan anses förankrat i såväl avdelningarna samt förbundskansliet. Huvuddelen av kvalitetsarbetet utgår från och samordnas av förbundskansliet, dess kvalitetsansvariga samt det nationella kvalitetsnätverket. Man har under de senaste åren arbetat med att kvantifiera kvalitet, vilket syftar till att genom olika kvantitativa indikatorer enklare kunna följa upp och säkerställa kvalitet inom folkbildningsverksamheten. Ett ytterligare led i kvalitetssäkra verksamheten är den kompetensutveckling av personal som genomförts de senaste åren.

I övrigt har vi inte identifiera några väsentliga avvikelser eller annat att notera utifrån vårt uppdrag.

3.2.10

Studieförbundet
Bildä Öst

Organisation

Bilda Öst utgör en av Studieförbundet Bildas sex regioner. Studieförbundet är organiserat enligt en matrisorganisation, vilket innebär att organisationen utgörs av både geografiska områden och verksamhetsområden. All personal inom Bilda Öst är anställda inom den regionala organisationen, men svarar gentemot chefer för respektive verksamhetsområden samt regionchefen.

Bilda Öst bedriver verksamhet i Uppsala, Stockholms samt Gotlands län. Verksamheten utgår från ett regionkontor samt tre lokalkontor i respektive län. Varje verksamhetsutvecklare inom Bilda Öst är placerad vid ett lokal- eller regionkontor och utför därmed verksamhet inom sitt verksamhetsområde i det geografiska område där personen är placerad.

Vissa resurser, såsom ekonomi och kvalitet, samordnas av förbundskansliet och är därmed gemensamma för samtliga regioner.

Studieförbundet Bilda Öst

Användning av regionbidraget

Region Stockholms bidrag till Bilda Öst går in som en intäkt i den övergripande verksamhetsbudgeten. Intäkterna budgeteras för respektive verksamhetsområde och fördelar sedan intäkterna till respektive verksamhetsutvecklare, som arbetar utifrån ett geografiskt område. Att stödet från Region Stockholm nyttjas inom Stockholms län säkerställs därmed genom att verksamhetsutvecklare i Stockholms län nyttjar stödet i sin respektive verksamhet. En identifierad riskfaktor kopplat till nyttjande av bidrag i rätt geografiskt område utgörs av verksamhet som genomförs digitalt, eftersom att detta förenklar för deltagande från olika kommuner. Därmed utgår budget för digital verksamhet från den kommun där samverkansparten befinner sig. Av intervjun framgår att det finns en otydlighet kopplat till den ekonomiska budgeteringen och rapporteringen av digitala arrangemang.

Styrelsen för Bilda Öst stämmer av budgeten för innevarande verksamhetsår under varje styrelsemöte och regionchefen delger en muntlig ekonomisk rapportering till styrelsens arbetsutskott kontinuerligt. I rapporteringen följs inte de olika bidragen samt deras användning upp, då ingen särredovisning av de olika bidragen genomförs.

Arbete kopplat till Region Stockholms målområden

Studieförbundet Bilda har en nationell jämställdhetsplan kopplat till arbetsmiljö och anställning, vilken vidrör de sju diskrimineringsgrunderna, samt en jämställdhetspolicy. Efterlevnad av dokumenten säkerställs genom kontinuerliga utbildningar samt samtal med anställda. Inom folkbildningsverksamheten arbetar man med social tillgänglighet, vilket innebär ett aktivt arbete kopplat till **jämställdhetsarbete** inom främst de verksamheter med tydliga könsnormer, såsom bandverksamheten.

Inom verksamhetsområdet Samhälle genomförs riktad folkbildningsverksamhet mot **personer långt ifrån sysselsättning och utrikesfödda kvinnor**. Denna verksamhet lyfts i intervjun fram som välfungerande, då många nyanlända snabbt får kontakt med religiösa förbund som Bilda Öst samverkar med och därmed får tillgång till folkbildningsverksamheten.

Kopplat till **tillgänglighet** för personer med funktionsvariationer arbetar Bilda Öst med samverkansorganisationer som stöttar nyanlända flyktingar med funktionsvariationer. Man bedriver även verksamhet som Musikschlaget, en musiktävling för personer med funktionsvariationer. De lokaler som Bilda Öst äger har man arbetat med att tillgänglighetsanpassa.

Bilda Öst har en årlig miljöplan som följs upp kontinuerligt, dock fanns ingen under 2021 med anledning av att de flesta arbetade hemifrån och verksamhet genomfördes digitalt. **Miljöarbetet** fokuserar främst på den interna organisationen och utgår ifrån fokusområdena mat, kontor och resor.

Studieförbundet Bilda Öst

Intern kontroll av folkbildningsverksamheten

Inom Bilda Öst pågick ett kontinuerligt kontrollarbete under 2021. Kontrollarbetet samordnades nationellt genom en rapporteringsansvarig samt en grupp med fokus på rapporteringen i Gustav, inom vilken avstämningar skett kontinuerligt. Man arbetade bland annat med informationsutbyten mellan anställda för att säkerställa att policys kopplat till kontrollarbetet efterlevdes och tolkades riktigt av anställda. För att säkerställa att verksamhet rapporterats riktigt granskades både rapporterad verksamhet samt ekonomi av minst två personer, för att säkerställa att rapporteringen i Gustav samt utbetalda kostnadsersättningar varit riktig. Vidare kontrollerades externa dubbelrapporteringar gentemot andra studieförbund under 2021, där ett antal krockar kunde identifieras. Dessa avvikelser granskades i samråd med det andra studieförbundet.

Utöver det kontinuerliga kontrollarbetet fastställs varje år en internkontrollplan, vilken följs upp varje kvartal. Under 2021 fanns ingen fastställd internkontrollplan för Bilda Öst, men den övergripande planen från förbundskansliet fastställde att man under 2021 skulle kontrollera rapporteringen i Gustav, interna dubbelbokningar, rimlighetsbedöma exempelvis verksamhet med stora volymökningar, de registrerade samverkansparterna samt särredovisade projekt. Av dokumentationen framgår inte att några större avvikelser identifierats, utan endast att ett antal arrangemang reviderades inför slutrapportering. En viss ökning i verksamhet kunde identifieras, men detta antogs bero på ökat antal digitala arrangemang och ansågs därmed inte behöva någon djupare granskning. Ingen dokumenterad riskanalys genomfördes inför internkontrollen 2021, men av intervjun framgår att kontinuerliga riskanalyser genomförs i olika forum. Inom de verksamhetsnära teamen diskuteras verksamhet med förhöjd risk och detsamma görs inom den nationella samordningsgruppen för kvalitet. Riskanalyser anges i intervjun vara en del av det kontinuerliga kvalitets- och kontrollarbetet, men finns inte dokumenterat för 2021.

För utbetalning av kostnadsersättningar krävs betalbevis, såsom kvitto, in. Vidare säkerställs genom interna rutiner att kostnader har en tydlig koppling till ett specifikt arrangemang och godkänd folkbildningsverksamhet. Vid inköp av material som överstiger ett visst värde skrivs avtal med samverkansparten, där det framgår att materialet ägs av Bilda Öst under ett antal år innan det övergår till samverkansparten.

Vid misstanke om oegentligheter eller avvikelser hanteras detta i enlighet med fastställd intern rutin. Misstanken skall lyftas till närmaste chef som kontaktar förbundskansliet vid behov efter en inledande utredning. En utredningsgrupp på förbundskansliet hanterar utredningar som når förbundskansliet.

Studieförbundet Bilda Öst

Kvalitetsarbete kopplat till folkbildningsverksamheten

Kvalitetsarbetet inom Studieförbundet Bilda samordnas genom ett fast nätverk med fokus på kvalitet, där kvalitetsansvarig från respektive region deltar. Kvalitetsgruppen möts månatligen och diskuterar frågor kopplade till kvalitetsarbetet, vilket sedan kommuniceras till respektive region. Inom respektive region finns även en regional kvalitetsgrupp.

I efterkontrollen avseende hela studieförbundet verksamhetsår 2021 identifierades svagheter kopplat till redovisning av verksamhet som genomfördes i projektform samt hur kvalitet i arbetsplaner säkerställdes. De identifierade problemområden upplevdes handla främst om svårigheter att kompetensutveckla personal i takt med förändringar samt att säkerställa att rutindokument efterföljdes och var tolkningsbara. Av intervjun framgår att Bilda Öst under de senaste åren arbetat kontinuerligt med kompetensutveckling hos personalen kopplat till styrdokument och rutiner, till exempel genom samtal och omsättning av rutiner i praxis för ökad förståelse för hur tolkningar av dokumenten skall göras.

För att säkerställa kvalitet hos ledare inom folkbildningsverksamheten skall samtliga genomgå ett introduktionssamtal med en verksamhetsutvecklare, där ledare som inte upplevs efterleva folkbildningens syfte samt Bildas egna värderingar kan sällas bort. Sedan genomgår ledarna en digital utbildning, för att bli godkända ledare inom studieförbundet. Fördjupande kurser och utbildningar erbjuds regelbundet för godkända ledare.

Arbetsplaner granskas inför uppstart av nya arrangemang genom en tät dialog mellan verksamhetsutvecklare och ansvarig för verksamheten. Verksamhetsutvecklare återkopplar ofta till ledar angående arbetsplaner och dess utformning, vilket anses vara en viktig del i att sprida kunskap om det pedagogiska lärandet. Arbetsplanerna granskas därutöver också av administratörer som en del av den interna kontrollen.

För att säkerställa kvalitet i verksamhet som bedrivs med samverkanspartner framgår det av intervjun att Bilda Öst lägger ett stort fokus på att lära känna nya samverkanspartner och sprida information om bland annat studieförbundets värderingar och policys innan ett samarbete startas upp. I detta arbetet utgår man från en checklista kopplat till ingående av nya samarbetsavtal. Samverkanspartner som ej anses leva upp till dessa värderingar sällas kontinuerligt bort till följd av dessa samtal. Inför uppstart av samarbeten ingås avtal med samverkansparten, vilka granskas som en del av den interna kontrollen. Under internkontrollen 2021 identifierades att fem av sex nya samverkanspartners till Bilda Öst saknade avtal.

Studieförbundet Bilda Öst

Identifierade avvikelser utifrån granskningsprogrammet

För Studieförbundet Bilda Öst har vi gulmarkerat miljöarbete.

- Angående miljöarbetet inom Bilda Öst ser vi att det finns en fastställd miljöpolicy som arbetet skall utgå ifrån. Under 2021 uppges dock att arbetet med klimat och miljö inte varit särskilt aktivt, då fokus istället har legat på att säkerställa en god arbetsmiljö och ett fungerande distansarbete med anledning av pandemin.

Sammanfattande slutsatser

Bilda Öst har under 2021 genomfört en internkontroll utifrån förbundskansliet riktlinjer samt förstärkt interna processer för kvalitet och kontroll i den dagliga verksamheten. Internkontrollen som genomfördes under 2021 bestod av ett löpande kontrollarbete inom den dagliga verksamheten, samt ett antal kontrollmoment. Av dokumentationen framgår att inga större avvikelser upptäcktes under årets gång. Inom ramen för Bilda Östs kvalitetsarbete har ett stort fokus under 2021 varit att tolka de olika styrdokumenterna och policys som reglerar bland annat rapportering och avvikelshantering. Detta ser vi är positivt då bristande kunskap om styrdokumenterna och dess implementering lyftes fram som ett utvecklingsområde inom ramen för efterkontrollen avseende år 2021. Ingen dokumenterad riskanalys har genomförts under året inför arbetet med den interna kontrollen, men däremot anges i intervjun att regionen arbetar kontinuerligt med riskanalyser i olika forum. Därutöver granskas verksamhet med förhöjd risk (stora volymökningar exempelvis) inom ramen för internkontrollen. Arbetssättet "fyra ögon", att såväl rapportering som ekonomi skall granskas av minst två personer, är även en faktor som minskar risken för felaktigheter i rapportering och utbetalningar.

För närvarande pågår en intern granskning inom Studieförbundet Bilda av Bilda Östs verksamhet inom Stockholms län, vilken vi inte tagit del av inom ramen för denna granskning.

I övrigt har vi inte identifiera några väsentliga avvikelser eller annat att notera utifrån vårt uppdrag.

Denna rapport har upprättats inom ramen för vårt uppdrag att tillhandahålla rådgivning avseende uppföljning av stöd till studieförbunden enligt de villkor och under de förutsättningar som framgår av uppdragsavtal undertecknat 2022-09-14. Rapporten är endast upprättad för vår uppdragsgivares räkning, Region Stockholm (organisationsnummer 232100-0016). Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (organisationsnummer 556029-6740)/ PricewaterhouseCoopers AB tar inte något som helst ansvar gentemot någon annan än uppdragsgivaren som väljer att förlita sig på eller att agera utifrån innehållet i denna rapport. Inte heller tas något ansvar för att rapporten används för andra syften än för dem som förelegat vid uppdragets utförande. Slutlig version är daterad 2022-12-22. Uppdragsansvarig partner hos PwC är Susanna Collijn.